

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

St.prp. nr. 63

(2004–2005)

Om reindrifftsavtalen 2005/2006,
om dekning av kostnader vedrørende
radioaktivitet i reinkjøtt, og om endringer
i statsbudsjettet for 2005 m.m.

Innhold

1	Innledning	5	4.6	Sikring av reindriftens arealer	22
2	Grunnlaget for reindrifftsforhandlingene 2005	7	4.7	Grenseoverskridende reindrift mellom Norge og Sverige	23
2.1	Reindriftpolitiske mål og retningslinjer	7	5	Nærmere om reindrifftsavtalen	24
2.2	Førvaltning av reindriftpolitikken	8	5.1	Avtaleperiode	24
2.3	Organisering av reindriften	8	5.2	Priser	24
2.4	Virkemidler i reindriftpolitikken	8	5.3	Utviklings- og investeringstiltak	24
2.4.1	Reindriftsloven	8	5.4	Organisasjonstilskudd	25
2.4.2	Reindrifftsavtalen	10	5.5	Velferdsordninger	26
			5.6	Kostnadssenkende og direkte tilskudd	26
3	Nærmere om den økonomiske utviklingen i næringen	11	6	Radioaktivitet	28
3.1	Materiale og metode	11	6.1	Innledning	28
3.2	Totalregnskapet for reindriften	13	6.2	Finansieringsbehov	28
3.3	Totalregnskapet for 2003 etter reinbeiteområde	13	6.3	Tiltak i slaktesesongen 2005/2006	28
3.4	Driftsenhetenes økonomi	15	7	Endringer i statsbudsjettet for 2005	29
4	Nærmere om sentrale utfordringer og strategier	17			
4.1	Innledning	17	Vedlegg		
4.2	Markedsforhold	17	1	Reindrifftsavtale 1. juli 2005 – 30. juni 2006	31
4.3	En økologisk bærekraftig reindriftnæring i Vest-Finnmark reinbeiteområde	19	2	Sluttprotokoll fra reindrifftsavtaleforhandlingene 2005	35
4.4	Fastsetting av rammebetingelser i Øst-Finnmark reinbeiteområde	21	3	Fordeling av avtalens ramme (mill kroner)	36
4.5	Likestillingspolitikken i reindriftnæringen	21			

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

St.prp. nr. 63

(2004–2005)

Om reindrifftsavtalen 2005/2006, om dekning av kostnader vedrørende radioaktivitet i reinkjøtt, og om endringer i statsbudsjettet for 2005 m.m.

*Tilråding fra Landbruks- og matdepartementet av 13. mai 2005,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Bondevik II)*

1 Innledning

Regjeringen legger med dette fram en proposisjon om reindrifftsavtalen 2005/2006 og om dekning av kostnader vedrørende radioaktivitet i reinkjøtt, med forslag om endrede bevilgninger over statsbudsjettet for 2005 m.m.

Stortinget godkjente 1. juni 1993 *Hovedavtale for reindrifften* (St.prp. nr. 66 (1992-93)), og ga Landbruks- og matdepartementet fullmakt til å forhandle med Norske Reindrifftsamers Landsforbund (NRL) om ettårige avtaler for reindrifftsnettingen.

Inneværende reindrifftsavtale har en bevilgning på 95 mill kroner over statsbudsjettets kap. 1151 *Til gjennomføring av reindrifftsavtalen*. Dette beløpet er ført opp i vedtak om Landbruks- og matdepartementets budsjett for 2005 under kap. 1151 (St prp nr 1 (2004-2005)).

Den 29. november 2004 innledet partene i henhold til hovedavtalen forhandlinger om en reindrifftsavtale for 2005/2006, og kom til enighet om ny avtale i avsluttende forhandlingsmøte den 16. februar 2005. Avtalen gjelder for perioden 1. juli 2005 – 30. juni 2006. Det ble videre drøftet finansiering av tiltak mot radioaktiv forurensning av reinkjøtt som er gjennomført i slaktesesongen

2004/2005, samt foreløpig finansiering for slaktesesongen 2005/2006.

Rammen for Reindrifftsavtalen 2005/2006 er på 92,5 mill kroner eksklusive midler til tiltak mot radioaktivitet. Dette tilsvarer en reduksjon på 2,5 mill kroner i forhold til Reindrifftsavtalen 2004/2005 etter vedtatt budsjett for 2005.

Ved fjorårets forhandlinger ble avtalepartene enige om at avtalebestemmelsene som gjelder bevilgninger over statsbudsjettet fra og med Reindrifftsavtalen 2004/2005 skal følge kalenderåret. Denne ordningen er videreført. Dette innebærer at årets forhandlinger om avtalens økonomiske ramme og fordeling gjelder budsjettåret 2006. Bevilgningen innarbeides i statsbudsjettet på ordinær måte gjennom St prp nr 1 (2005-2006) *Landbruks- og matdepartementet*. Imidlertid fremmes Stortingsproposisjonen om reindrifftsavtalen som tidligere for behandling i vårsesjonen. Det forutsettes at Stortinget i sin behandling av proposisjonen gir Landbruks- og matdepartementet fullmakt til å iverksette tiltak i henhold til den inngåtte reindrifftsavtalen, og som er knyttet til bevilgninger i 2006.

De senere års reindrifftsavtaleforhandlinger er gjennomført med basis i gjeldende mål og retningslinjer for reindrifftspolitikken som er trukket opp i St meld 28 (1991-92), *En bærekraftig reindrifft*, og Stortingets behandling av denne, jfr Innst S nr 167 (1991-92).

I forbindelse med de årlige reindrifftsavtaleforhandlingene har Sametinget en observasjonsstatus og følger løpende forhandlingene. Videre gis Sametinget i henhold til § 4 i Hovedavtalen for reindrifften en anledning til å uttale seg om reindrifftsavtalen før Stortinget behandler den årlige stortingsproposisjonen om reindrifftsavtalen. I forkant av avtaleforhandlingene for Reindrifftsavtalen 2005/2006 endret Sametinget sine prosedyrer for behandling av Reindrifftsavtalen. Dette innebærer at Regjeringen konsulterer Sametinget før Staten legger frem sitt tilbud. I forkant av konsultasjonen rådfører Sametinget seg med NRL. I motsetning til tidligere behandles ikke stortingsproposisjonen om reindrifftsavtalen ved Sametingets plenumsamling i mai, men Sametingsrådet avgir en uttalelse i forhold til den fremforhandlede avtalen på rådsmøte i mai/juni.

Reindrifften foregår i store deler av landet og under ulike forhold og rammebetingelser. Utfordringene er mange og sammensatte. Stabile rammebetingelser for reindrifftsnæringen er en nødvendig forutsetning for å kunne skape trygghet og forutsigbarhet innenfor næringen. Det er en utfordring innenfor samtlige områder å få til økt verdiskaping for næringsutøverne, bl.a. gjennom økt lokal foredling. Et problem som har blitt mer synlig de siste slaktesesongene er en mangelfull samordning mellom produksjons- og omsetningsleddene. Reindrifften må også selv sikre at distribusjons- og markedskanalene fungerer for å få omsatt kjøttet.

Totalregnskapet for reindrifften i 2003 viser en positiv endring i resultatmålene fra 2002 til 2003. Vederlag for arbeid og egenkapital øker fra 139,1 mill kroner i 2002 til 158,5 mill kroner i 2003 (14%). Målt per årsverk øker vederlag for arbeid og egenkapital fra 136.600 kroner i 2002 til 153.900 i 2003 (13%). Økningen kan i sin helhet relateres til en økning av reinhjordverdien. Foreløpige regnskapstall for 2004 viser en ytterligere forbedring av resultatmålene når man ser bort fra økningen i reinhjordverdien. Hovedårsaken til økningen kan relateres til at det er slaktet langt flere dyr i 2004 enn i 2003. Selv om den økonomiske situasjonen i reindrifften samlet sett er forbedret, er det viktig å være bevisst på at det er store regionale forskjeller.

Med bakgrunn i økningen av reinhjordverdien i Finnmark ligger det til rette for en vesentlig forbedring av det økonomiske resultatet. Bakgrunnen for dette er at tilveksten har vært større enn både slakteuttaket og tapene. Dette er gjort mulig grunnet gunstige klimatiske forhold som bl.a. har medført at tilgjengeligheten til beitematte er blitt større. Imidlertid viser slaktedata en klar vektreduksjon høsten 2004 for enkelte distrikt i Vest-Finnmark reinbeiteområde. Dette skjer på tross av de gunstige klimatiske forholdene. Det påpekes at reinens reduserte kondisjon kombinert med fortsatt reintallsvekst gir grunn til å frykte betydelige tap ved ugunstige klimatiske forhold. Det vises til nærmere omtale under kapittel 4.3.

Regjeringens reindrifftspolitik er basert på Stortingets forutsetninger og ut fra den situasjonen man står overfor i næringen. I reindrifftsavtalen for 2003/2004 ble de økonomiske ordningene lagt vesentlig om – fra ordninger som i stor grad har vært faste beløp per driftsenhet til ordninger som premierer produksjon og verdiskaping. Disse endringene, sammen med innføringen av skattefradraget, innebærer at det er lagt til rette for økt produksjon og verdiskaping fra næringen, og dermed på sikt en større økonomisk bærekraft. Videre viser erfaring at endringene har stimulert til økt slakteuttak av rein.

Resultatet av forhandlingene innebærer en reindrifftsavtale som skal legge til rette for å stimulere til størst mulig slakteuttak og verdiskaping innenfor gitte rammer. Dette underbygger den dreining man har hatt i reindrifftsavtalens virkemidler de senere årene, med et større næringsrettet fokus og en tilrettelegging for de reindrifftsutøverne som har reindrifft som hovednæring. De produksjonsavhengige tilskuddene er videreført. Dette er sentralt for å holde reintallet nede og i balanse med naturens bæreevne. Imidlertid er terskelverdien som genererer de direkte tilskuddene, samt andre tilskudd hvor dette er naturlig, hevet fra 30.000 kroner til 50.000 kroner. Dette tiltaket vektlegger driftsenhetens produksjon ytterligere.

I tillegg til selve avtalen er det i sluttprotokollen til avtalen enighet om finansiering av tiltak mot radioaktivitet i reinkjøtt.

Som vedlegg til proposisjonen følger reindrifftsavtalen for 2005/2006, sluttprotokollen til avtalen og en oversikt over fordelingen av avtalemidlene. Som uttrykt vedlegg til proposisjonen følger *Totalregnskap for reindrifftsnæringen* (av desember 2004) og *Ressursregnskap for reindrifftsnæringen* (av januar 2005).

2 Grunnlaget for reindrifftsforhandlingene 2005

2.1 Reindrifftspolitiske mål og retningslinjer

De mål og retningslinjer som ligger til grunn for reindrifftspolitikken er trukket opp i St meld nr 28 (1991-92), *En bærekraftig reindrift*, og Stortingets behandling av denne, jfr. Innst S nr 167 (1991-92). I innstillingen konkretiseres «En bærekraftig reindrift» gjennom følgende tre punkt (mål):

1. Økologisk bærekraft
2. Økonomisk bærekraft
3. Kulturell bærekraft.

Disse tre målene står i en innbyrdes sammenheng; økologisk bærekraft gir grunnlag for økonomisk bærekraft, og sammen gir økologisk og økonomisk bærekraft mulighet for å utvikle kulturell bærekraft.

Økologisk bærekraft forutsetter at det legges avgjørende vekt på å forvalte beitegrunnlaget slik at beitebalansen sikres. I områder der det har vært overbeiting må balansen gjenopprettes. Dette for å gi næringen utviklingsmuligheter på kort og lang sikt.

Beitepotensialet må sikres ved regulering av reintallet, og ved at det ikke gjøres for sterke inngrep i ressursgrunnlaget. Dette gjelder også næringens egne inngrep i form av barmarkskjøring, gjerdebygging o.l. Forhold knyttet til bl.a. god dyrehelse og god avkastning gjennom tilstrekkelig beite står sentralt.

Målsettingen forutsetter videre at det ut fra overordnede nasjonale mål om en bærekraftig utvikling, gjennomføres en beitebruk og driftsmessig tilpasning fra reindrifften som skjer på naturens premisser, og som bevarer og utvikler miljøkvalitet i vid forstand.

Økonomisk bærekraft forutsetter at det stilles krav om produktivitet, inntjeningssevne, kostnadseffektivitet, inntektsnivå og inntektsfordeling. Det stiller også krav om at det er et rimelig forhold mellom næringens ressursgrunnlag og det antall mennesker som skal finne inntekts- og sysselsettingsmuligheter i reindrifften med de markeds- og inntektsmuligheter som er til stede. En bedre

utnyttning av verdiskapingspotensialet er sentralt i denne sammenheng. Her vises det til potensialet som ligger i et større produktmangfold basert på lokal kultur og tradisjon, lokal bearbeiding, utnyttelse av biprodukter, samt en optimalisering av den biologiske produksjonen.

Reindrifften har avgjørende betydning for bevaring og utvikling av samisk bosetting, kultur og språk. Ved behandlingen av reindrifftsmeldingen sluttet Stortinget seg til at *kulturell bærekraft* innebærer at man må sikre en stabil sysselsetting og inntekt i næringen. Forholdet gjelder særlig i det sørsamiske området med en spredt og tallmessig liten samisk befolkning. Klare rammebetingelser for den enkelte næringsutøver gjør at reindrifften vil kunne styrke sin posisjon som sentral bærer av samisk kultur.

Målsettingen i meldingen forutsetter at reindrifftspolitikken sees i en samepolitisk sammenheng. Sikring av næringens materielle grunnlag blir i en slik sammenheng en nødvendig del av en kulturell bærekraft. Næringen har stor betydning for opprettholdelse og utvikling av et levende samisk samfunn – økonomisk, sosialt og kulturelt.

I etterkant av behandlingen av meldingen har Stortinget to ganger i året behandlet reindrifftspolitikken; ved den årlige reindrifftsavtaleproposisjonen og ved behandlingen av det årlige statsbudsjettet. Regjeringen og Stortinget har videreført hovedlinjene i meldingen, men det er viktig å presisere at det hvert år er det blitt foretatt justeringer der nye momenter i forvaltningen av reindrifften er blitt vektlagt. Et forhold som Stortinget særlig har påpekt, er at fastsetting av rammebetingelser skal skje i samarbeid med reindrifftsutøverne.

I de fleste tilfeller etter behandling av meldingen har begrepet bærekraftig utvikling blitt knyttet til begrepet økologisk bærekraft. Med bakgrunn i Stortingets behandling av meldingen, påpeker departementet at begrepet har et bredere innhold ved at det også stilles krav til måloppnåelse i forhold til delmålene økonomisk og kulturell bærekraft. Imidlertid har det vist seg som en vanskelig oppgave å finne løsninger der hensynene til økologi, økonomi og kultur balanse-

2.2 Forvaltning av reindriftspolitikken

Reindrift er en liten næring i nasjonal målestokk, men både i samisk og lokal sammenheng har den stor betydning, – økonomisk, sysselsettingsmessig og kulturelt. Reindrifften har alltid vært oppfattet og akseptert som en helt spesiell samisk næring. Reindrifften er derfor en viktig del av det materielle grunnlaget for samisk kultur.

På bakgrunn av nasjonale forpliktelser etter Grunnloven, og folkerettens regler om urbefolkninger og minoriteter, sees reindriftspolitikken i en generell same- og samfunnspolitisk sammenheng. Reindriftspolitikken er derfor bygd på to selvstendige grunnlag; en næringspolitisk produksjonsverdi og en samepolitisk kulturverdi. Landbruks- og matdepartementet er det ansvarlige næringsdepartement for reindriftspolitikken, mens Kommunal- og regionaldepartementet er ansvarlig for samepolitikken generelt.

Den sentrale Reindrifftsforvaltningen er lokalisert til Alta, og har det samlede forvaltningsansvar for reindrifften i landet. Reindrifftsstyret, som oppnevnes av Landbruks- og matdepartementet og Sametinget, skal være faglig rådgiver i forvaltningen av reindrifftsnaeringen. Videre skal Reindrifftsstyret utføre de oppgaver som er gitt i eller med hjemmel i lov om reindrift.

Landet er inndelt i seks reinbeiteområder: Øst-Finnmark, Vest-Finnmark, Troms, Nordland, Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag/Hedmark. Retten til å drive reindrift innenfor disse områdene er eksklusiv for den samiske befolkning. Denne samiske særretten gjelder ikke utenfor disse områdene. Utenfor de nevnte reinbeiteområdene krever utøvelse av reindrift særskilt tillatelse. Slik er det i Nord-Gudbrandsdal og Valdres fire ikke-samiske reindrifter, tamreinlag, som utøver virksomheten på egne eller leide areal. I 1998 fikk i tillegg ett foretak i Nord-Østerdalen, Rendalen Renselskap, innvilget konsesjon til å utøve en særegen driftsform basert på jakt på privateide dyr.

I hvert av de seks reinbeiteområdene er det etablert lokale forvaltningskontor. Disse er underlagt Reindrifftsforvaltningen i Alta, og ligger i Karasjok, Kautokeino, Bardufoss, Fauske, Snåsa og Røros. Tamreinlagene sorterer under forvaltningskontoret på Røros. For hvert reinbeiteområde er det etablert områdestyrer som oppnevnes av de respektive fylkesting og Sametinget. Områdestyrene skal være faglig rådgiver og premissgiver overfor offentlig forvaltning og andre i saker

som angår reindrifften i vedkommende reinbeiteområde. Videre skal også områdestyrene utføre de oppgaver som er gitt i eller med hjemmel i reindrifftsloven. De lokale forvaltningskontorene ved reindrifftsagronomene er sekretariat for områdestyrene.

Hvert reinbeiteområde er videre delt inn i reinbeitedistrikter med egne styrer. Distriktsstyret velges av og blant de aktive utøverne i distriktet, og det representerer reinbeitedistriktets interesser utad samtidig som det i noen utstrekning har offentlig myndighet innad.

2.3 Organisering av reindrifften

Reindrifftsnaeringen er organisert på flere nivåer, fra reinbeiteområder, reinbeitedistrikter og driftsfellesskap og ned til driftsenheter og reineiere. De samiske reinbeiteområdene, som strekker seg fra Finnmark i nord til Hedmark i sør, er delt opp i 82 reinbeitedistrikter per 31. mars 2005. Distriktene fordeler seg på 72 sommer- og helårsbeitedistrikter, samt 10 distrikter som brukes til høst- og vinterbeiter for norsk reindrift og/eller som beiter for svensk reindrift. Innenfor hvert distrikt er det grupper av reineiere som har reinen i en felles flokk og samarbeider om den praktiske driften. Disse driftsgruppene kalles «siida» og «sijte» på henholdsvis nord- og sørsamisk. De siste årene har det vært om lag 110 driftsgrupper sommersid, og vel 150 driftsgrupper vinterstid innenfor de samiske reindrifftsområdene.

Driftsgruppene består av en eller flere driftsenheter. Innen hver driftsenhet er det oftest flere reineiere med eget reinmerke. Ved utgangen av driftsåret 2003/2004 var det totalt 586 driftsenheter med rein, og ca. 2.800 personer tilknyttet disse driftsenhetene. I tillegg var 14 driftsenheter registrert uten rein, hvorav bare to utenom Finnmark.

2.4 Virkemidler i reindriftspolitikken

2.4.1 Reindrifftsloven

Reindrifftsloven av 1978 med senere endringer gir rammen for de *juridiske virkemidlene*. Formålet med loven (§ 1) er å legge forholdene til rette for en økologisk bærekraftig utnyttning av reinbeiteresursene, til gagn for reindrifftsbefolkningen og samfunnet for øvrig. Utviklingen og utøvelsen av naeringen bør gi grunnlag for trygge økonomiske og

sosiale kår for de som har reindrift som yrke, samtidig som utøvernes rettigheter sikres. Reindrifften skal bevares som et viktig grunnlag for samisk kultur i samsvar med Grunnloven § 110 a og folkerettens regler om urbefolkning og minoriteter. Innenfor disse formålene skal loven fastlegge rammer for reindrifftsutøvernes rettigheter og plikter, regulere forholdet til andre næringer og samfunnsinteresser, regulere innbyrdes forhold mellom reindrifftsutøvere og skape grunnlag for en hensiktsmessig organisering og forvaltning.

Oppfatningen om det rettslige grunnlaget for reindriffts bruk av arealer har vært skiftende og gjennomgått en utvikling. Det er imidlertid i dag anerkjent i norsk rett at reindrifften har sitt selvstendige rettsgrunnlag uavhengig av loven basert på den bruk som har vært utøvd i de områder reindrifften har disponert fra gammel tid. Loven konstituerer ikke reindrifftsretten, men gir en nærmere definisjon av innholdet i disse rettighetene, samt en regulering og styring av utøvelsen. I Høyesteretts plenumsdom i den såkalte Selbusaken i 2001, fastslo Høyesterett at reindrifftsretten er en selvstendig rett hvor rettsgrunnlaget er alders tids bruk. Det dreier seg ikke bare om tålt bruk.

Tradisjonelt har man omtalt reindrifftsretten som en kollektiv rett. Dette innebærer at det er samene som sådan som har ervervet en rett til å drive reindrift på de arealer hvor det fra gammelt av har vært utøvet slik bruk. Det er reindrifftssamene som etnisk gruppe som er bærere av denne rettigheten, og ikke enkeltpersoner eller mindre grupperinger innenfor dette kollektivet. Den enkelte har en andel i den kollektive rett og ikke eksklusive rettigheter som nyter særskilt vern internt.

I forbindelse med arbeidet med fastsetting av distriktsinndelingen i Finnmark, har det vært reist spørsmål om ikke et slikt utgangspunkt må nyanseres noe. I forbindelse med dette arbeidet ble det oppnevnt et særskilt reinbeiteutvalg som gjennomgikk juridiske problemstillinger knyttet til spørsmål om hvem som er rettighetshaver til et beiteområde, hva som kreves av bruksutøvelse i reindrifften for å erverve en rettighet og ikke minst hvordan man skal fordele beiteretten mellom rettighetshavere. I forhold til dette arbeidet påpekte utvalget bl.a. at reindrifftsloven gir ikke Reindrifftsstyret myndighet til fritt å regulere beitebruken basert på hensiktsmessighetsbetraktninger og bl.a. økologiske vurderinger. Reindrifftsstyret må også ta hensyn til den sedvanemessige beitebruken.

Årsaken til at departementet påpeker disse forhold nå, er å få synliggjort noe av den utviklingen som har funnet sted, samt å påpeke at man med bakgrunn i denne utviklingen blir stilt overfor store krav ved fastsetting av rammebetingelser, herunder et betydelig utredningsarbeid. Dette er et arbeid hvor den norske stat er forpliktet etter folkeretten til å sikre at næringen er representert og at samiske interesser konsulteres. Disse forhold er lite framtrede i reindrifftsloven av 1978 og dens forarbeid.

Stortinget vedtok 30. januar 1996 visse endringer i reindrifftsloven. Ved denne revisjonen ble imidlertid bestemmelsene som omhandler styring og forvaltning av reindrifften og regulering av interne forhold i næringen viet lite oppmerksomhet. På bakgrunn av dette nedsatte Landbruksdepartementet høsten 1998 et utvalg med mandat å gjennomgå reindrifftsloven med sikte på å revidere de bestemmelser og regler som gjelder styringen og forvaltningen av reindrifften, og regulering av de interne forholdene i næringen. Utvalget overleverte sin innstilling til Landbruksministeren 15. mars 2001. Lovforslaget har vært gjennom en høringsprosess, hvor Sametinget behandlet forslaget under sin plenumssamling i februar 2003. I forbindelse med departementets revisjonsarbeid er det avholdt ett konsultasjonsmøte med både Sametinget og NRL. Under dette møtet ble Sametinget og NRL gjort kjent med at departementet ønsker å utrede siidaens stilling nærmere. En hovedproblemstilling er i hvilken utstrekning siidaen kan være et operativt og juridisk styringsnivå i reindrifften. Det er nedsatt en arbeidsgruppe som skal foreta utredningen. Arbeidsgruppen er gitt følgende mandat:

«Arbeidsgruppen skal, med bakgrunn i reindrifftslovutvalgets innstilling, vurdere muligheten for å gjøre siidaen til det operative og juridiske styringsnivået i reindrifftsloven, og i tilknytning til dette komme med eventuelle forslag til endringer i styringsstruktur. Arbeidsgruppen skal også vurdere i hvilken utstrekning siidaen kan være rettssubjekt i forhold til annet lovverk av vesentlig betydning for reindrifften. Endelig skal arbeidsgruppen vurdere hvordan reindrifftsavtalens virkemidler kan utformes ut fra den forutsetning at siidaen skal være den bærende enhet i reindrifften».

Landbruks- og matdepartementet tar sikte på å oversende Stortinget forslag til ny reindrifftslov innen 1. januar 2006.

2.4.2 Reindrifftsavtalen

Reindrifftsavtalen er, ved siden av reindrifftsloven, det viktigste operative redskap for å følge opp målene og retningslinjene i reindrifftspolitikken. I forhandlingene om reindrifftsavtalen, mellom Norske Reindrifftsamers Landsforbund (NRL) og Staten ved Landbruks- og matdepartementet, drøftes de sentrale økonomiske spørsmål som knytter seg til utviklingen i reindrifften. Bruken av de økonomiske virkemidler fastsettes bl.a. ut fra reindrifftslovens intensjon og bestemmelser.

I 1976 ble den første hovedavtalen inngått mellom Staten, ved Landbruksdepartementet, og NRL. Hovedavtalen ble bygd opp etter mønster fra jordbruket. Ifølge denne avtalen var målet å oppnå en optimal kjøttproduksjon ut fra det naturgrunlaget man har, samt sørge for at reindrifftsutøverne får trygge og gode økonomiske og sosiale levekår. Dette markerte innledningen til at det ble ført en egen næringspolitikk for reindrifften. Hovedavtalen fastslo at reindrifftssamene gjennom NRL har forhandlingsrett med Staten om økonomiske tiltak for næringen, herunder faglige, sosiale, organisasjonsmessige og andre spørsmål av betydning for utviklingen i næringen. Fra midten av 1970-tallet til midten av 1980-tallet var det en forholdsvis kraftig vekst i overføringene til reindrifftsnæringen over reindrifftsavtalen. Disse overføringene ga reindrifftsutøverne en trygghet og en mulighet til å videreutvikle reindrifften som næring. Samtidig fikk overføringene den utilsiktede virkning at reintallet økte, og da særlig reintallet i Finnmark.

Hovedavtalen som ble fremforhandlet i 1993 førte blant annet til at det ble innført ettårige reindrifftsavtaler der avtaleåret begynte 1. juli. I forhandlingene om reindrifftsavtalen inngår hovedspørsmål om utviklingen i næringen, det angis bestemmelser om bruken av priser og tiltak og

andre økonomiske og administrative virkemidler som skal supplere reindrifftslovens bestemmelser. Formålet med avtalen har vært å legge sosiale og økonomiske forhold til rette for reindrifftsutøverne, uten at dette går på bekostning av de økologiske forholdene.

Reindrifftsavtalen har vært en forutsetning for reindrifftsnæringen generelt ved at den har lagt til rette for et økonomisk grunnlag for de som er, og skal være i næringen. Et godt økonomisk grunnlag er en forutsetning for å kunne nå de reindrifftspolitiske målene. Bedre økonomi per driftsenhet vil kunne bidra til at flere familiemedlemmer kan delta i driften. Dette vil kunne ha positive effekter på bl.a. kvinners deltagelse i driften og kunnskapsoverføringen mellom generasjoner. Færre driftsenheter vil ikke nødvendigvis medføre en sterk reduksjon av antall personer tilknyttet næringen, men kan bety at flere i hver familie deltar i driften.

Tabell 2.1 viser hvordan rammene for reindrifftsavtalen har utviklet seg. I sammenligningsperioden har det vært ulike ordninger som sorterer under de direkte tilskuddene. Ved inngåelsen av reindrifftsavtalen 2003/2004 ble de direkte tilskuddsordningene lagt vesentlig om, fra ordninger som i stor grad har vært faste beløp per driftsenhet, til ordninger som premierer produksjon og verdiskaping. Samtidig ble fordelingen av totalrammen endret slik at en større andel fordeles til de direkte tilskuddene.

I forhold til de fremforhandlede ordningene over avtalen blir det hvert år utarbeidet tilhørende forskrifter. NRL gis anledning til å drøfte og komme med innspill til forskriftene som fastsettes av Landbruks- og matdepartementet. Forskriftene utarbeides både på nordsamisk og på norsk. Reindrifftsforvaltningen sender ut forskriftene til reindrifftsutøveren i juli/august.

Tabell 2.1 Fordeling av reindrifftsavtalens rammer 1998/1999-2005/2006 (mill.kr)

Post	Benevnelse	98/99	99/00	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06 ¹
51	Reindrifftens utviklingsfond (RUF)	31,9	32,9	38,7	49,7	45,9	36,5	33,5	34,3
72	Organisasjonstilskudd	4	4	4,8	5,3	5,6	5,6	5,8	5,9
75	Direkte tilskudd	37,3	41,3	42,7	46,2	49,7	51,3	53,9	50,5
79	Velferdsordninger	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,9
	Sum	75	80	88	103	103	95	95	92,5
82 ²	Kostnader vedrørende radioaktivitet i reinkjøtt	4,5	4,5	4,5	3,5	3,5	5,0	4,5	3,5
	Sum (inkl. post 82)	79,5	84,5	92,5	106,6	106,5	100	99,5	96

¹ Forslag til bevilgninger for statsbudsjettet 2006.

² Disposisjonsbevilgning.

3 Nærmere om den økonomiske utviklingen i næringen

3.1 Materiale og metode

Totalregnskap for reindriffts-næringen gir en oversikt over den økonomiske utviklingen i næringen. Det henvises til tabell 3.1 som presenterer hovedtallene for regnskapsårene 2000-03, og foreløpig regnskap for 2004.

Hoveddelen av datamaterialet i totalregnskapet er knyttet til kalenderår, men tallmateriale som er hentet fra reineiernes melding om reindrift er knyttet opp mot driftsår. Et driftsår varer fra 1. april til 31. mars påfølgende år. I totalregnskapet brukes foregående driftsårs utgående beholdning som utgangspunkt for fastsettelse av reintall og antall aktive driftsenheter i kalenderåret. Formelt sett består antall driftsenheter både av aktive og inaktive enheter. Med aktive driftsenheter menes enheter som i reineiernes melding om reindrift står oppført med rein i utgående beholdning, dvs. per 31. mars. Dette inkluderer også tidsbegrensede driftsenheter og uoppgjorte dødsbo. Med inaktive driftsenheter menes enheter som står uten rein i utgående beholdning, men som ikke er formelt avviklet.

Reindrifftsforvaltningen samler kontinuerlig inn oppgaver over totalt antall slakt, vekter og priser fra slakteriene. Dette datamaterialet danner grunnlaget for beregning av næringens kjøttinntekter.

Reintallet per 1. januar varierer fra år til år, både på grunn av reelle endringer i reintallet og forskyvninger i slaktetidspunkt. Ved å korrigere kjøttinntektene for endringer i reinhjordverdien, framkommer næringens produksjonsinntekter. Endringer i dyretallet verdsettes til full slakteverdi. Verdiøkningen inntektsføres, mens verdin nedgang føres til fradrag.

Ved siden av produksjonsinntektene inngår også binæringsinntekter, andre produksjonsbaserte inntekter, statstilskudd og erstatninger på inntektssiden i totalregnskapet.

På grunn av omlegginger i næringsoppgaveskjemaene fra ligningsmyndighetene, er ikke postene binæringsinntekter og andre produksjonsbaserte inntekter for 2003 direkte sammenlignbare med tilsvarende poster for tidligere år.

Statstilskuddene omfatter ordinære tilskudd, andre tilskudd, ekstraordinære tilskudd, tilskudd til næringskombinasjoner, tilskudd over Verdiskapingsprogram for reindrift og tiltak mot radioaktivitet. De ordinære tilskuddene innbefatter tilskudd til investeringer og pramming/transport, samt distriktstilskudd, produksjonstilskudd, driftstilskudd, kalvetilskudd, tidligslaktetilskudd, ektefelle tillegg og tapsforebyggende tiltak. Andre tilskudd omfatter utdanningsstipend, tilskudd til barnehager, avviklingslønn og tilskudd til innløsning av driftsenhet. Posten ekstraordinære tilskudd har rommet ulike ordninger over tid. Eksempler i denne sammenheng er ekstra kalvelaktetilskudd, tilskudd ved produksjonssvikt og dekning av saksomkostninger. Posten tilskudd til næringskombinasjoner gjelder midler til etablererstipend, investeringstilskudd og driftstilskudd til næringskombinasjoner, administrert av Samisk Utviklingsfond. Samisk Utviklingsfond er underlagt Sametinget. Posten tiltak mot radioaktivitet omfatter tidlig slakt, kostholdskompensasjon, anlegg/føring/tap og nedføring.

Erstatninger regnes også som inntekter til næringen. De ordningene som er med, er erstatninger fra Direktoratet for naturforvaltning for rein drept av fredet rovvilt, erstatninger over Reindrifftsavtalen ved omfattende tap, erstatninger fra Jernbaneverket for rein drept av tog, beregnede erstatninger fra forsikringsselskapene for rein drept av motorvogn og erstatninger for tap av beiteland.

På kostnadssiden inngår driftsenhetenes kostnader, felleskostnader og kostnader i tamreinlag. Driftsenhetenes kostnader beregnes på grunnlag av et utvalg av skatteregnskap, det vil si næringsoppgaver og selvangivelser. Antall regnskap i utvalget utgjør om lag 65 % av samtlige driftsenhetsinnehaveres regnskap. Felleskostnader beregnes på grunnlag av regnskap for reinbeitedistrikter og reindriffts-fond. I tillegg inngår overføringer til forsvaret og eventuelt andre transportører, i forbindelse med pramming av rein. Tilsvarende beløp føres til inntekt under statstilskudd. Tamreinlagenes kostnader beregnes med utgangspunkt i samtlige lags regnskap.

Tabell 3.1 Sammendrag av reindriften totalregnskap 2000-2003, og foreløpig regnskap for 2004 (1.000 kr).

	2000	2001	2002	2003	2004 ¹
Produksjonsbaserte inntekter:	62.168	103.378	129.646	162.262	133.330
Kjøtt og biprodukter.....	59.595	75.862	91.221	93.207	119.210
Endring i reinhjordverdien ²	-3.389	19.544	31.148	54.938	-
Binæringsinntekter	4.399	5.293	5.288	7.031	7.030
Andre prod.baserte innt.	1.563	2.679	1.989	7.086	7.090
Statstilskudd:	66.129	102.144	79.302	83.115	94.420
Ordinære tilskudd	44.626	54.228	59.492	60.372	62.850
Andre tilskudd	10.357	7.956	5.253	6.523	7.550
Ekstraordinære tilskudd.....	3.791	30.584	1.076	680	300
Tilskudd til binæringer	4.556	5.911	6.362	8.148	8.150
Verdiskapningsprogram	0	544	5.226	4.735	13.340
Tiltak mot radioaktivitet	2.799	2.921	1.894	2.657	2.230
Erstatninger:	38.571	41.234	33.970	27.591	28.490
Tap av rein.....	34.703	37.862	25.157	22.036	22.580
Arealinngrep	3.868	3.372	8.814	5.555	5.910
Sum inntekter:	166.868	246.757	242.918	272.967	256.240
Kostnader:					
Driftsenhetenes kostnader	61.642	69.959	69.821	81.113	82.690
Felleskostnader	19.743	21.694	20.388	19.542	20.730
Kostnader i tamreinlag	4.023	5.423	4.937	5.707	5.790
Sum kostnader:.....	85.408	97.076	95.147	106.362	109.210
Vederlag for arbeid og kapital	81.460	149.680	147.771	166.606	147.030
Renter på lånt kapital	7.021	8.279	8.638	8.076	7.070
Vederlag for arbeid og egenkapital					
Totalt (1.000 kr)	74.439	141.401	139.134	158.529	139.960
Per årsverk(kr)	77.219	141.969	136.601	153.895	132.162
Per driftsenhet (kr)	124.689	226.908	223.979	257.292	226.107
Sum årsverk	964	996	1.019	1.030	1.059
Ant.dr.enh.³	597	623	621	616	619

¹ Foreløpig regnskap for 2004 er basert på administrative anslag fra Reindriftsforvaltningen, og er ikke behandlet av Økonomisk utvalg for reindriften.

² Endring i reinhjordverdien holdes utenfor i det foreløpige regnskapet for 2004, men er med i regnskapet for perioden 2000-03. Dette innebærer at de foreløpige resultatmålene for 2004 ikke er sammenlignbare med resultatmålene for de øvrige årene i perioden.

³ Antall årsverk for reindrift i tamreinlagene- 32 i 2000 og 2002, 34 i 2001 og 33 i 2003 og 2004, er lagt til antall driftsenheter i samisk reindrift.

Reindriftnæringens kapital domineres av en stor hovedverdi – reinen. Statusverdi beregnes med utgangspunkt i reintall, flokksammensetning og livdyrverdi. Andre aktiva slik som statusverdi

på driftsbygninger, private reindriftsanlegg, maskinelle hjelpemidler og gjeld beregnes på grunnlag av det samme materialet som driftsenhetenes kostnader beregnes ut fra.

3.2 Totalregnskapet for reindriften

Sammendraget av reindriftens totalregnskap for perioden 2000-2004 er presentert i tabell 3.1. På bakgrunn av den store usikkerheten som er knyttet til endringer i reinhjordverdien, holdes denne verdien utenfor det foreløpige regnskapet for 2004.

Totalregnskapet viser at resultatmålene er på sitt høyeste nivå i sammenligningsperioden i 2003. Vederlag for arbeid og egenkapital øker fra 139,1 mill. kr i 2002 til 158,5 mill. kr i 2003 (+19,4 mill. kr). Målt per årsverk øker vederlag for arbeid og egenkapital fra 136.601 kr i 2002 til 153.895 kr i 2003.

Sum inntekter øker fra 242,9 mill. kr i 2002 til 273,0 mill. kr i 2003, vesentlig som følge av en positiv endring i reinhjordverdien (+23,8 mill. kr), og økninger på postene andre produksjonsbaserte inntekter (+5,1 mill. kr), statstilskudd (+3,8 mill. kr) og kjøttinntekter (+2,0 mill. kr). At kjøttinntektene øker, skyldes i første rekke en prisøkning fra 51,03 kr per kg i 2002 til 54,34 kr per kg i 2003 (+3,31 kr per kg). Denne prisøkningen må ses i sammenheng med endringer i slakterienes avregningssystem. Slaktekvantum levert slakteri reduseres fra 1.327 tonn i 2002 til 1.315 tonn i 2003 (-12 tonn).

Driftsenhetenes og tamreinlagenes kostnader øker med henholdsvis 11,3 mill. kr og 0,8 mill. kr, mens distriktenes felleskostnader reduseres med 0,8 mill. kr. I sum gir dette en økning i de totale kostnadene fra 95,1 mill. kr i 2002 til 106,4 mill. kr i 2003 (+11,2 mill. kr). Økningen må også ses i sammenheng med endringer i avregningene fra slakteriene. Endringen består i at slakteriene har gått fra en nettoavregning til en bruttoavregning; dette har medført at både inntekter og kostnader øker like mye.

Sum statstilskudd øker fra 79,3 mill. kr i 2002 til 83,1 mill. kr i 2003 (+3,8 mill. kr) som følge av økninger på postene tilskudd til næringskombinasjoner (+1,8 mill. kr), andre tilskudd (+1,3 mill. kr), ordinære tilskudd (+0,9 mill. kr) og tiltak mot radioaktivitet (+0,8 mill. kr).

Renter på lånt kapital reduseres fra 8,6 mill. kr i 2002 til 8,1 mill. kr i 2003, og rentesatsen reduseres fra 8,8 % i 2002 til 8,0 % i 2003.

Når det gjelder utviklingen fra 2003 til 2004, viser tabell 3.1 en reduksjon i resultatmålene. Dette har imidlertid først og fremst sammenheng med at endringer i reinhjordverdien holdes utenfor i det foreløpige regnskapet for 2004, mens det

er med i regnskapet for 2003. Med utgangspunkt i de forutsetningene som er lagt til grunn for tabell 3.1, er vederlag for arbeid og egenkapital beregnet til 140,0 mill. kr i 2004 (158,5 mill. kr i 2003). Foreløpige tall indikerer at kjøttinntektene øker fra 93,2 mill. kr i 2003 til 119,2 mill. kr i 2004 (+26,0 mill. kr). Den viktigste forklaringsfaktoren her er en økning i antall slakt ved slakterier på om lag 24.000 dyr.

3.3 Totalregnskapet for 2003 etter reinbeiteområde

Tabell 3.2 viser totalregnskapet for 2003 fordelt etter reinbeiteområder. Det går frem av tabellen at det er klare nivåforskjeller i resultatmålene mellom reinbeiteområdene sør for Nordland og de nordlige reinbeiteområdene, med unntak av Polmak/Varanger. Vederlag for arbeid og egenkapital for Sør-Trøndelag/Hedmark, som ligger høyest, utgjør 305.118 kr per årsverk. For Troms som ligger lavest, viser tilsvarende beregninger 97.343 kr per årsverk. Det påpekes imidlertid at forskjellen i resultatmål mellom nord og sør er mindre i 2001, 2002 og 2003 enn de har vært tidligere. For 2001 skyldes dette i hovedsak store statlige inntektsoverføringer. For 2002 er bakgrunnen først og fremst vesentlig høyere kjøttinntekter, og for 2003 er en betydelig økning i reinhjordverdien den viktigste forklaringsfaktoren.

Endringene fra 2002 til 2003 i totalregnskapets hovedposter gir følgende forklaring til endringene i resultatmålene i de ulike reinbeiteområdene:

- Polmak/Varanger: En positiv endring i reinhjordverdien kombinert med økte kjøttinntekter gir en positiv utvikling i resultatmålene, til tross for at statstilskuddene og erstatningene minker og kostnadene øker.
- Karasjok: Selv om kostnadene øker og erstatningene reduseres, gir en positiv endring i reinhjordverdien kombinert med økte kjøttinntekter og økte statstilskudd en positiv endring i resultatmålene.
- Vest-Finnmark: Kjøttinntektene og erstatningene reduseres og kostnadene øker. Likevel gir en positiv endring i reinhjorden og økte statstilskudd en forbedring av resultatmålene.
- Troms: En økning i kjøttinntekter og erstatninger, samt en reduksjon i kostnadene gir en positiv endring i resultatmålene, til tross for en negativ endring i reinhjordverdien og en reduksjon i statstilskuddene.

Tabell 3.2 Totalregnskapet for 2003 etter reinbeiteområde (1.000 kroner).

	Polmak/ Varanger	Kara- sjøk	Vest- Finnm.	Troms	Nord- land	Nord- Tr.lag	Sør-Tr./ Hedm.	Tam- reinlag
Produksjonsbaserte inntekter:	17.543	36.463	59.092	5.623	12.123	9.629	11.984	9.805
Kjøtt og biprodukter	11.639	17.397	23.994	3.154	8.407	8.233	10.641	9.741
Endring i reinhjordverdien	5.508	15.836	29.554	1.296	2.645	-64	99	64
Binæringsinntekter	162	1.652	4.098	385	413	194	126	0
Andre prod.baserte innt.	235	1.578	1.445	788	657	1.266	1.118	0
Statstilskudd:	6.832	13.677	35.044	4.636	5.191	8.241	5.864	3.630
Ordinære tilskudd	5.427	9.921	24.126	3.918	4.492	5.141	4.718	2.630
Andre tilskudd	771	520	3.563	160	192	1.130	187	0
Ekstraordinære tilskudd	0	24	482	0	174	0	0	0
Tilskudd til næringskomb.	200	1.474	5.820	164	0	335	155	0
Verdiskapningsprogram	434	1.738	1.053	394	99	229	590	198
Tiltak mot radioaktivitet	0	0	0	0	234	1.406	214	802
Erstatninger:	1.665	2.903	4.759	6.821	5.330	3.704	2.383	26
Tap av rein	1.518	2.185	3.827	4.548	4.738	3.408	1.787	26
Arealinngrep	147	717	932	2.273	592	297	596	0
Sum inntekter:	26.040	53.043	98.894	17.080	22.644	21.574	20.231	13.461
Kostnader:								
Driftsenhetenes kostnader..	7.136	19.961	29.500	6.299	7.786	5.040	5.390	0
Felleskostnader	1.351	2.633	6.278	3.080	2.598	1.704	1.897	0
Kostnader i tamreinlag	0	0	0	0	0	0	0	5.707
Sum kostnader:	8.487	22.594	35.778	9.380	10.384	6.744	7.288	5.707
Vederlag for arbeid og kapital	17.553	30.449	63.116	7.700	12.260	14.829	12.943	7.754
Renter på lånt kapital	645	1.789	2.923	456	809	621	733	99
Vederlag for arbeid og egenkapital:								
Totalt (1.000 kr)	16.908	28.660	60.193	7.244	11.451	14.208	12.210	7.655
Per årsverk (kr)	253.981	112.630	136.570	97.343	168.491	269.104	305.118	230.965
Per driftsenhet (kr)	393.201	206.186	249.762	144.878	266.294	384.004	406.987	-
Antall årsverk	67	254	441	74	68	53	40	33
Antall driftsenheter	43	139	241	50	43	37	30	-

- Nordland: Økte kjøttinntekter og en positiv endring i reinhjorden gir en forbedring av resultatmålene, selv om kostnadene øker og både statstilskuddene og erstatningene reduseres.
- Nord-Trøndelag: Kjøttinntektene reduseres og kostnadene øker. Likevel forbedres resultatmålene. Dette skyldes en positiv endring i reinhjordverdien kombinert med økte statstilskudd og erstatninger.
- Sør-Trøndelag/Hedmark: Selv om kjøttinntektene reduseres og kostnadene øker, gir en kombinasjon av økte statstilskudd, økte erstatninger og en positiv endring i reinhjordverdien en forbedring av resultatmålene.
- Tamreinlag: Økte kostnader kombinert med en negativ endring i reinhjordverdien og en reduksjon i statstilskudd og erstatninger, gir en reduksjon i resultatmålene selv om kjøttinntektene øker.

Det samlede økonomiske resultatet for næringen vurderes fortsatt som svakt, men det er store regionale og lokale forskjeller. Departementet vil peke på de store variasjonene i produksjon og effektivitet i næringen. Videre vises det til økningen av reinhjordverdien som legger til rette for en vesentlig økning av de produksjonsbaserte inntektene i store deler av de sentrale reindriftsområdene i Finnmark. Situasjonen krever at det blir lagt til rette for dem som må ut av næringen, samtidig som man sikrer fremtidens reindriftsutøvere trygge og gode rammebetingelser. De økonomiske virkemidlene over avtalen bør stimulere til høyt slakteuttak, tidligere gjennomføring av slaktingen og satsing på utviklings- og investeringstiltak. Dette er helt nødvendig for å sikre en bærekraftig utvikling i reindriftsnæringen.

3.4 Driftsenhetenes økonomi

Gjennomsnittlige nøkkeltall per driftsenhet og per rein i de ulike reinbeiteområdene er presentert i tabell 3.3. Tabellen viser store variasjoner mellom områdene. Eksempelvis varierer kjøttinntektene per driftsenhet mellom 63.080 kr i Troms og 354.700 kr i Sør-Trøndelag/Hedmark. Gjennomsnittlige kjøttinntekter per rein varierer mellom 285 kr i Vest-Finnmark og 792 kr i Sør-Trøndelag/Hedmark.

Det er også betydelige variasjoner i gjennom-

snittlige statstilskudd mellom reinbeiteområdene. Reinbeiteområdene der flest driftsenheter og distrikter oppfyller de kravene som avtalepartene setter, får uttelling i form av høyere utbetaling per driftsenhet. Dette gjelder i hovedsak de produksjonsavhengige tilskuddene, der utbetalingene er knyttet opp mot ulike produksjonskrav som er satt bl.a. for å hindre vekst i reintallet og ytterligere slitasje av lavbeitene. For 2003 er inntektsoverføringene per driftsenhet høyest i Nord-Trøndelag (222.720 kr) og lavest i Karasjok (99.112 kr). Dersom inntektsoverføringene relateres til reintall, er det fortsatt Nord-Trøndelag som mottar mest i 2003 (637 kr), mens Polmak/Varanger får minst (316 kr).

De totale kostnadene per driftsenhet varierer også mellom områdene, men i mindre grad enn inntektene. Totale kostnader per rein varierer imidlertid svært mye mellom områdene. Det ser med andre ord ut til at kostnadene per driftsenhet i stor grad er uavhengig av antall rein. Bakgrunnen er at reindriften kjennetegnes ved store faste kostnader, og et forholdsvis stort «fast» arbeidsforbruk, samtidig som de variable kostnadene er mer beskjedne. Dette innebærer at kostnader og arbeidsforbruk regnet per rein eller produsert per kilo faller vesentlig raskere med økende omfang (antall rein) enn det som er normalt i andre primærnæringer. Troms har det klart høyeste kostnadsnivået sett i forhold til reintallet (945 kr), mens Polmak/Varanger har de laveste kostnadene per rein (392 kr).

Tabell 3.3 Gjennomsnittelige nøkkeltall per driftsenhet for reinbeiteområdene i 2003.

	Polmak/ Varanger	Karasjok	Vest- Finnm.	Troms	Nord- land	Nord- Tr.lag	Sør-Tr./ Hedm.
Kjøttinntekter per dr.enh.	270.674	126.065	99.560	63.080	195.512	222.514	354.700
Kjøttinntekter per rein	538	417	285	318	595	636	792
Statstilskudd per dr.enh.	158.888	99.112	145.409	92.720	120.723	222.720	195.457
Statstilskudd per rein	316	327	416	467	367	637	437
Erstatninger per dr.enh.	38.712	21.033	19.746	136.413	123.949	100.119	79.427
Erstatninger per rein	77	69	57	687	377	286	177
Totale inntekter per dr.enh.	605.576	384.369	410.348	341.590	526.594	583.074	674.362
Totale inntekter per rein	1.204	1.270	1.174	1.721	1.602	1.668	1.506
Totale kostnader per dr.enh.	197.364	163.726	148.457	187.594	241.488	182.283	242.933
Totale kostnader per rein	392	541	425	945	735	521	543
Vederl. arb. og EK per dr.enh.	393.201	207.680	249.762	144.878	266.294	384.004	406.987
Vederl. arb. og EK per rein	782	686	715	730	810	1.098	909
Reintall per dr.enh.	503	303	349	198	329	350	448
Innt. utenfor reindriften per dr.enh.	235.562	193.566	142.389	135.331	139.942	134.264	138.498

Tabell 3.3 viser for øvrig til dels store forskjeller i lønnsomhet mellom områdene. I Sør-Trøndelag/Hedmark hvor resultatet er best, utgjør vederlag for arbeid og egenkapital 406.987 kr per driftsenhet. Derimot utgjør vederlaget under halvparten (144.878 kr) i Troms, hvor resultatet er svakest. Den store variasjonen skyldes forskjeller både når det gjelder reintall per driftsenhet og inntjening per rein, hvorav sistnevnte ser ut til å ha størst betydning for resultatet. Dette innebærer at en forbedring av driftsenhetenes økonomi først og fremst betinger en økt inntjening per rein, men også et økt reintall per driftsenhet.

Mange reindrifftsfamilier henter deler av sin

inntekt utenfor reindriffts næringen. Det er i all hovedsak kvinner som står for inntekten utenfor næringen. Med unntak av Polmak/Varanger og Nord-Trøndelag hvor sum lønn mv. utenfor reindrifften er på om lag samme nivå, er det en økning i inntektene utenfor næringen fra 2002 til 2003 i samtlige reinbeiteområder. Polmak/Varanger skiller seg ut med høyest gjennomsnittlig lønn m.v. utenfor næringen. Gjennomsnittlig sum lønn m.v. per driftsenhet varierer fra 134.264 kr i Nord-Trøndelag til 235.562 kr i Polmak/Varanger. Dette er betydelige beløp sett i forhold til kjøttinntektene i reindriffts næringen.

4 Nærmere om sentrale utfordringer og strategier

4.1 Innledning

Regjeringens føringer for reindriftspolitikken finnes i Semerkklæringen av 8. oktober 2001, de årlige proposisjonene om reindriftsavtalen, herunder St prp nr 58 (2001-2002), St prp nr 63 (2002-2003) og St prp nr 65 (2003-2004), samt St meld nr 33 (2001-2002) *Tilleggs melding til St meld nr 55 (2000-2001) Om Samepolitikken*. I disse dokumentene heter det at man i regjeringens næringspolitikk generelt og reindriftspolitikken spesielt, legger opp til å utforme tiltak som vil gi gode og forutsigbare rammevilkår for alle næringsutøvere. Eksempel på tiltak er lavere skatter, forenkling av rapporteringsrutiner, fokusering på produktutvikling og kompetanseheving. Videre skal fokus være rettet mot markedet, dvs at man bør forvente en generell innstramming når det gjelder støtte til drift, og at det legges mer vekt på støtte til innovasjon, kompetanseheving, produktutvikling, investering og markedsføring. Regjeringens mål er å legge til rette for en livskraftig reindrift innenfor de rammer som ressursgrunnlaget setter. I den forbindelse vil myndighetenes rolle være å fastsette rammebetingelser slik at driften skjer på miljøets premisser, og løpende vurdere tiltak og virkemidler for å sikre dette.

Under Regjeringen Bondevik II er det gjennomført betydelige endringer i forhold til virkemiddelbruken overfor reindriftsnæringen. Her vises det særlig til Reindriftsavtalen 2003/2004 hvor de økonomiske ordningene ble lagt vesentlig om – fra ordninger som i stor grad har vært faste beløp per driftsenhet til ordninger som premierer produksjon og verdiskaping. Disse endringene sammen med innføringen av skattefradraget, innebærer at det er lagt til rette for en økt produksjon og verdiskaping fra næringen, og dermed på sikt en større økonomisk bærekraft. Omleggingene har i tillegg medført betydelige forenklinger av regelverket. Denne omleggingen viser en annen utvikling av tilskuddssystemet i forhold til det øvrige landbruket hvor man i de siste år, både nasjonalt og internasjonalt, reduserer de produksjonsavhengige tilskuddene til fordel for mer pro-

duksjonsnøytrale ordninger. Noe av bakgrunnen for dette ligger i at man per i dag ikke har en overproduksjon av reinkjøtt i Norge, reinkjøtt utgjør ca 0,5 % av den totale produksjonen av kjøtt i jordbruket, samt at man ønsker å stimulere til et økt slakteuttak. Det bør på denne bakgrunn være ressursgrunnlaget som setter rammene for reindriftens omfang. Tiltak som stimulerer til størst mulig produksjon på et gitt ressursgrunnlag bidrar derfor til det beste økonomiske resultatet for næringen.

Når det gjelder det videre arbeidet med utviklingen av reindriftspolitikken, ser Regjeringen det som viktig å videreføre og videreutvikle de omleggingene som er gjennomført og iverksatt. I dette arbeidet er det sentralt å fortsette arbeidet med å tilrettelegge, forenkle og effektivisere reindriftsavtalens virkemiddelsystem. Videre vil Regjeringen stimulere til reell markedsrettet produksjon og verdiskaping, stimulere til bruk av biprodukter fra reinslakting, samt sikre trygg mat og dyrevelferd. Disse tiltakene vil være sentrale bidrag til å regulere reintallet ved at reindriftsutøverne gis mulighet til å få større inntekter fra hver enkelt rein.

4.2 Markedsforhold

Markedstiltak er i utgangspunktet et ansvar for næringen og aktørene i verdikjeden. Det offentliges ansvar er at gjeldende rammebetingelser støtter opp om og stimulerer til samarbeid og omsetning av reinkjøtt. Imidlertid har det vist seg et behov for mer selektive tiltak og direkte engasjement fra det offentlige når det gjelder reindriftsnæringen. Det er to hovedgrunner til dette. For det første har det vært et behov for å få styrket dialogen og samarbeidet mellom de ulike aktørene i verdikjeden. Videre fordrer prosessene med reintallstilpasningen i Finnmark en mer aktiv offentlig innsats.

Selv om reinkjøtt utgjør en marginal andel av omsetningen av kjøtt i Norge, ble markeds- og slakterisituasjonen for reinkjøtt vanskelig i løpet

av 2003. Det lå 360 tonn kjøtt på lager hos slakteriene ved inngangen til slaktesesongen 2003/04, samtidig som reinkjøtt var relativt lite tilgjengelig for forbrukerne. Flere reindriftsutøvere fikk ikke levert rein til slakting. Situasjonen medførte også en vanskeliggjøring av arbeidet med reintallstillingen i Finnmark.

På bakgrunn av de nevnte forhold ble det iverksatt en rekke tiltak for å bedre slakteri- og markedstilgangen for reinkjøtt. Her vises det til Reindriftsavtalen 2004/05 hvor det ble avsatt midler til å gjennomføre flere markeds kampanjer i regi av Opplysningskontoret for kjøtt (OFK), samt avsatt midler for å bedre muligheten for tidligslakting i Vest-Finnmark og Karasjok. Videre ble Verdiskapingsprogrammet for rein anmodet om å prioritere søknader om markedsførings tiltak.

Deler av den bevilgningen som ble avsatt til økt markedsføring ble benyttet til etableringen av Boalvvir. Boalvvir BA er et selskap etablert av og for den samiske reindriften og ble stiftet 15. juli 2004. Boalvirs overordnede målsetting er å arbeide for å bedre inntjeningen for den enkelte reineier, ved å øke verdiskapingen i næringen. Det tas sikte på å oppnå dette blant annet ved å utvikle alternative verdikjeder for reineiernes produkter. På tilbudssiden skal Boalvvir legge forholdene til rette for økt verdiskaping i næringen, og økt inntjening for den enkelte. Samtidig skal Boalvvir arbeide for å sikre salg mest mulig direkte til detaljister og kjeder som er egnet for salg av kvalitetsvarer. På etterspørselssiden skal Boalvvir drive salg fremmende virksomhet, og arbeide for å styrke og sikre reinkjøttets kvalitet og renommé både nasjonalt og internasjonalt.

I tillegg til de tiltak som ble finansiert over reindriftsavtalen, ble det iverksatt flere tiltak finansiert både over Landbruks- og matdepartementets- og Reindriftsforvaltningens budsjett. Høsten 2004 ble det avholdt et reinkjøttseminar i Landbruks- og matdepartementets lokaler. Under seminaret deltok representanter for de store detaljist- og grossistkjedene, Norsk Kjøtt, Boalvvir, slakteriene, reineierne, VSP-rein, Innovasjon Norge, Opplysningskontoret for kjøtt (OFK), Landbruks- og matdepartementet og Reindriftsforvaltningen. Formålet med seminaret var å initiere til en bred dialog mellom sentrale aktører i hele reindriftens verdikjede, for å utvikle reinkjøtt til et mer tilgjengelig og markedsrettet produkt.

For å sikre og styrke omsetningen av reinkjøtt som eksklusive høyprisprodukter, syntes deltakerne på seminaret å være enige om at hovedutfordringene fremover er markedsorientering,

logistikk og samarbeid. Videre var det enighet om at reindriften ved NRL er den naturlige initiativtakeren, og det sentrale koordineringsorganet i forhold til å iverksette tiltak for å møte disse utfordringene.

Utover de tiltak som er nevnt, ble det for slaktesesongen 2004/05 etablert et eget slaktetilskudd. Formålet med tilskuddet var å bidra til et større uttak av slakterein i slaktesesongen 2004/05 i distrikter i Vest-Finnmark som per 1. april 2002 hadde et høyere reintall enn det som ble fastsatt av Reindriftsstyret i vedtak av 30. januar 2002. Slaktetilskuddet utgjorde 5 kr per kg slakt.

Utover de finansierings tiltak som er omtalt i St prp nr 1 (2004-2005) *Landbruks- og matdepartementet* kapittel 1147 post 75 *Omstillingstiltak i Indre Finnmark* ble det vinteren 2005 etablert ytterligere en ordning for å stimulere til økt slakting i Vest-Finnmark reinbeiteområde. Tiltaket innebar at det ble inngått en avtale mellom departementet og Norsk Kjøtt om kjøp av inntil 10.000 rein ut over det som lå inne i de ordinære kjøpsavtalene i slaktesesongen 2004/2005.

De nevnte tiltak har medvirket til en betydelig økt slakting og omsetning av reinkjøtt, og da særlig i Vest-Finnmark reinbeiteområde. For sesongen 2004/05 er det blitt slaktet ca 77.500 rein på slakterier på landsbasis. I forhold til forrige driftsår er dette en økning på nesten 16.000 rein (26%), og man må tilbake til driftsåret 1991/92 for å finne et høyere uttak på landsbasis. I tillegg kommer privat uttak. Størrelsen på det private uttaket er ennå ikke kjent.

Tabell 4.1 viser at det er særlig Vest-Finnmark som har en positiv utvikling med en økning i slakteuttaket på ca. 11.500 rein (64%) sammenlignet med forrige år. Med unntak av driftsårene 1989/90 og 1990/91 er det ikke registrert høyere slakteuttak i Vest-Finnmark de siste 25 årene. Også i Øst-Finnmark ser man en positiv utvikling med en økning på 29%. For de øvrige områdene kan situasjonen betegnes som stabil.

Fremover vil det også være sentralt å stimulere til økt slakting og omsetning av reinkjøtt. Erfaring viser at det er viktig å opprettholde en viss markedsføringsaktivitet for å vedlikeholde produktets posisjon over tid. Dette gjelder også i en situasjon hvor det innenlandske tilbudet ikke dekker hele etterspørselen. Videre er det sentralt å videreutvikle samarbeidet mellom sentrale aktører innenfor produksjon, slakting og omsetning av reinkjøtt. En koordinering av slaktingen er sentralt for å utnytte slaktekapasiteten og sikre detaljistene en forutsigbarhet på levering av reinpro-

Tabell 4.1 Slakteuttak (antall) de to siste driftsår, og endringer i antall og prosent. Tabellen viser kun slakt fra slakterier.

	2003/2004	2004/2005 ¹	Endring antall	Endring %
Polmak/Varanger	9.033	11.427	2.394	26
Karasjok	10.532	13.768	3.236	31
Vest-Finnmark	17.848	29.339	11.491	64
Troms	600	800	200	33
Nordland	3.947	3.615	-332	-8
Nord-Trøndelag	5.624	4.760	-864	-15
Sør-Trøndelag/Hedmark	6.888	6.452	-436	-6
Tamreinlag	7.140	7.299	159	2
Sum	61.612	77.460	15.848	26

¹ Foreløpige tall.

Kilde: Reindrifftsforvaltningen

dukter. I tillegg er det viktig med produktutvikling, og at det blir etablert en standardisering i forhold til nedskjæring og pakking av reinkjøtt som tilfredstiller markedets krav og behov. Dette betinger både økt kompetanse, samt satsinger for å få bygd opp og tilpasset nedskjærings- og videreforedlingsanlegg slik at de tilfredstiller dagens krav til rasjonelle løsninger.

4.3 En økologisk bærekraftig reindriffts næring i Vest-Finnmark reinbeiteområde

Den 30. januar 2002 fattet Reindrifftsstyret et vedtak for å skape en økologisk bærekraftig reindriffts næring i Vest-Finnmark reinbeiteområde. Vedtaket omfatter tre faser. Den første fasen medfører en prosess for å få tilpasset reintallet til det fastsatte høyeste reintall på bakgrunn av beitekapasiteten til sommerbeitedistriktene. Fase 2 består i å få på plass siidagrensene (beitefelleskaps grenser) for vår/høst/vinterbeitene (fellesbeitene). Når rammebetingelsene er på plass vil man i fase 3, på bakgrunn av vurderinger av siidaenes økologiske bærekraft, kunne gjøre et endelig vedtak om et høyeste reintall på bakgrunn av vår/høst/vinterbeitene.

Vedtaket ble fattet på bakgrunn av føringene Stortinget ga i Innst S nr 216 (1999-2000) der: «Stortinget ber Regjeringen i samarbeid med reindrifftsutøverne å fastsette øvre reintall for hvert distrikt». Viktigheten av å få tilpasset reintallet ble ytterligere presisert av næringskomiteen ved bud-

sjetinnstilling for rammeområde 1 *Landbruksdepartementet* der komiteen presiserer at det er viktig å intensivere arbeidet med å få tilpasset antallet rein til beitegrunnlaget, jfr Budsjett-innst. S. nr. 8 (2001-2002). Her presiseres videre at omstillingstiltakene i indre Finnmark må følges opp nøye, og om nødvendig må det stilles flere midler til disposisjon til disse tiltakene.

I vedtaket om en økologisk bærekraftig reindrifft fastsatte Reindrifftsstyret som ledd i fase én et høyeste reintall for sommerbeitedistriktene til 63.700 rein¹. Frist for en frivillig tilpassing av reintallet til det fastsatte var satt til 1. april 2005. En tilpassing av reintallet til beitegrunnlaget er nødvendig for å styrke den økonomiske, kulturelle og økologiske bærekraften i reindriffts næringen i Vest-Finnmark. Det dreier seg om å sikre det materielle grunnlaget for samisk kultur gjennom å beskytte sårbar natur. Videre er det viktig å stabilisere reintallet på fastsatt nivå og samtidig sørge for stabile rammebetingelser for dem som skal ha reindrifft som næring i fremtiden. Både staten og næringen har en gjensidig forpliktelse for å sørge for at de tiltakene man blir enige om gjennomføres.

I samsvar med Stortingets føringer har tilpassingsprosessen fram til 1. april 2005 vært basert på frivillighet gjennom et samarbeid med reindrifftsutøverne. Tabell 4.2 viser et foreløpig reintall per 1. april 2005 på 90.500 rein for Vest-Finnmark reinbeiteområde. Dette gir en differanse på

¹ Reinøy reinbeitedistrikt fikk fastsatt høyeste reintall på 600 rein i 1999, og var ikke med i den felles reintallsrevisjonen for Vest-Finnmark. Medregnet Reinøy blir således høyeste reintall for Vest-Finnmark totalt på 64.300 rein.

Tabell 4.2 Oversikt over reintallsutviklingen i Finnmark fra 2001-2005

	Vest-Finnmark	Øst-Finnmark	Hele Finnmark
Reintall våren 2001	62 000	46 900	108 900
Reintall våren 2002	73 600	57 700	131 300
Reintall våren 2003	84 200	63 400	147 600
Reintall våren 2004	100 300	70 800	171 100
Reintall våren 2005 ¹	90 500	75 500	166 000

¹ Foreløpig reintall basert på reindrifftsmeldingen for 2004/2005.

Kilde: Reindrifftsforvaltningen

26.200 rein i forhold til det fastsatte reintallet. Differansen er betydelig, og den viser at de tiltak som er basert på frivillighet ikke har gitt den ønskede reduksjon. Landbruks- og matdepartementet finner dette alvorlig. Myndighetene er forpliktet til å sikre det økologiske og materielle grunnlaget for samisk kultur. Etter departementets vurdering er situasjonen slik at det økologiske og materielle grunnlaget er alvorlig truet i flere distrikter i Vest-Finnmark reinbeiteområde. Ut fra dette er man etter departementets vurderinger forpliktet til å iverksette nødvendige tiltak. Dette gjelder også etter folkerettens bestemmelser, selv om tiltakene på kort sikt vil innskrenke næringsutøvelsen til deler av den samiske befolkningen. De tiltak som vil bli iverksatt vil først skje etter konsultasjoner med Sametinget, som også har et ansvar for å bidra til å sikre reindrifftens naturgrunnlag og derigjennom sikre det materielle grunnlaget for samisk kultur.

Det er behov for virkemidler som kan virke allerede fra kommende slaktesesong. I utgangspunktet vurderer departementet flere alternativer for å få redusert reintallet:

Den frivillige bonusordningen for reduksjon og avvikling ble formelt avviklet 1. april i år. Bonusordningen har hatt liten oppslutning. Etter departementets vurderinger vil en forlengelse derfor ikke være en løsning på de utfordringene vi står overfor.

Sanksjonsbestemmelsene i gjeldende reindrifftslov fordrer at det er fastsatt et høyeste reintall per driftsenhet. Etter initiativ fra departementet, utarbeidet Reindrifftsforvaltningen høsten 2004 en plan for reduksjon av reintallet i Vest-Finnmark, herunder aktuelle sanksjonsmuligheter. Planen viste at en fastsettelse av høyeste reintall per driftsenhet med påfølgende iverksetting av ulike tvangstiltak er omfattende og svært tidkrevende prosesser. Dette vil medføre at det vil ta lang tid før det kan forventes noen reduksjonseffekt.

Et annet moment er at en fastsetting av øvre reintall per driftsenhet er kontroversielt i deler av de samiske reinbeiteområdene. Det framheves blant annet at det ikke er i samsvar med samisk tradisjon og sedvane, samt at det vil kunne gi tilfældige og uheldige fordelingskonsekvenser.

I forbindelse med revisjon av ny reindrifftslov foreslår Reindrifftslovutvalget å innføre et nytt prinsipp for reintallsreduksjon (NOU 2001:35). Istedenfor at det fastsettes et høyeste reintall per distrikt og deretter per driftsenhet, foreslår utvalget at reintallet fastsettes med utgangspunkt i det areal den enkelte siida (driftsgruppe) disponerer, og at den enkelte enhet innen siidaen må foreta forholdsmessig reduksjon dersom reintallet er for høyt. Dersom nødvendig reintallsreduksjon ikke finner sted, foreslår utvalget at ulike virkemidler skal stilles til disposisjon for myndighetene i form av tvangsmulkt, beiteavgift, forelegg og som siste utvei tvangsmessig reduksjon av reinflokken. Landbruks- og matdepartementet vurderer denne metoden som et langt mer effektivt virkemiddel for å redusere reintallet enn prosesser etter gjeldende bestemmelser i reindrifftsloven. Etter departementets vurdering vil det også være hensiktsmessig med et mer nyansert sanksjonsapparat som blant annet gir muligheter for å ilegge økonomiske sanksjoner dersom nødvendig reintallstilpasning ikke finner sted.

Ett fjerde alternativ som vurderes er muligheten for å etablere sanksjonsmuligheter gjennom reindrifftsavtalens virkemidler. Tilskudd til driftsenheter og tamreinlag over den fremforhandlede reindrifftsavtalen inneholder bl.a. et vilkår om at driftsenhetsinnehaveren må utøve en reindrifft som er i samsvar med de til enhver tid gjeldende lover og forskrifter for næringen, herunder pålagte tellinger og bestemmelser knyttet til oppfølging av lovlig fattede vedtak om høyeste reintall. I og med at det i Vest-Finnmark ikke er fastsatt høyeste reintall per driftsenhet, får disse vil-

kårene ikke betydning i forhold til de tilskuddene som er rettet mot driftsenhetene i dette området. En mulighet er derfor at det blir etablert ordninger med strengere vilkår for nærmere bestemte områder ved neste års forhandlinger. På grunn av at støtten over reindrifftsavtalen i utgangspunktet er forbeholdt driftsenheter med under 600 rein, er det nødvendig å supplere dette med andre tiltak, for eksempel gjennom ovennevnte lovendring.

På bakgrunn av ovennevnte momenter, samt at det tas sikte på å legge frem en ny reindrifftslov innen utgangen av dette året, finner departementet det lite formålstjenlig å sette i gang en prosess med å fastsette høyeste reintall pr. driftsenhet med påfølgende iverksetting av ulike tvangstiltak etter gjeldende reindrifftslov.

Imidlertid er det nødvendig å kunne sette inn virkemidler som kan påvirke reintallstilpasningen allerede i kommende slaktesesong. Landbruks- og matdepartementet vurderer derfor de øvrige alternativene, og vil komme tilbake til Stortinget i løpet av inneværende stortings sesjon i forhold til valg av alternativer.

4.4 Fastsetting av rammebetingelser i Øst-Finnmark reinbeiteområde

Proessen med å fastsette rammebetingelser i Øst-Finnmark reinbeiteområde er også i gang, herunder fastsetting av nye distriktsgrenser, fastsetting av nye beitetider og fastsetting av høyeste reintall. En stor utfordring i Øst-Finnmark har vært å få på plass inndelingen mellom de ulike vinterbeitesonene i Karasjok og Polmak. I desember 2004 vedtok Reindrifftsstyret en øst-vest deling av høst/vinter/vårbeitene i Karasjok, ny grense mellom Karasjok og Polmak og nye grenser internt i Polmak. Sentralt i fastsettingen av de nye grensene var de ulike vintersiidaenes beitebruk i perioden 1954-2003. Videre vedtok Reindrifftsstyret i februar 2005 en ny organisering og grenser for distriktene vest for Porsangerfjorden. Vedtaket innebærer at de fem sommerbeitedistriktene ble slått sammen til ett stordistrikt, som også innbefatter vår-/høst- og vinterbeitene lenger sør. Innenfor stordistriktet er det fastsatt grenser for 11 beitesoner; en for hver av de 10 sommersiidaene, samt en vår-/høst- og vinterbeitesone som i samsvar med tradisjonell bruk kan nyttes av alle sommersiidaene. Dette vedtaket er et prinsipielt viktig vedtak fordi sammenslåingen gir næringsutøverne økte muligheter til å gjennomføre en

helhetlig forvaltning av egen næringsvirksomhet ved at samtlige årstidsbeiter er samlet innenfor ett og samme distrikt. For Varangers vedkommende vil arbeidet med grensedragningen og avklaringene av rettighetene starte opp i løpet av 2005.

I forbindelse med dette arbeidet har man også startet opp arbeidet med både å fastsette nye beitetider og høyeste reintall. På bakgrunn av bl.a. arbeidet med nye distriktsgrenser og soneinndelinger vil arbeidet med beitetider og høyeste reintall sluttføres senere enn prosessen i Vest-Finnmark.

4.5 Likestillingspolitikken i reindriffts næringen

Tradisjonelt har kvinnene hatt en meget aktiv og sentral rolle innenfor reindriffts næringen. Dette gjelder både i forhold til organisering av familiens næringsdrift, økonomi, produksjon der ivaretagelse av reinen som helhet med alle biprodukter stod sentralt, oppdragelse samt overføring av tradisjonell kunnskap til neste generasjon. Reindrifftskvinnenes posisjon har imidlertid gradvis blitt svekket. Flere forhold kan forklare dette, både innad i næringen og i samfunnet for øvrig. Selv om det ikke foreligger rettsstridig forskjellsbehandling, er det en rekke undersøkelser som viser at kvinner kommer dårligere ut i næringen enn menn.

Landbruks- og matdepartementet mener det er viktig å legge til rette for at kvinnes plass i reindriffts næringen kan styrkes. Dette er viktig både i forhold til et likestillingsperspektiv og for næringens fremtid. Det pågår derfor et arbeid med å utvikle en fornyet likestillingspolitikk i reindriffts næringen. Som et ledd i dette arbeidet nedsatte departementet i 2004 en arbeidsgruppe som bl.a. hadde som mandat å identifisere og kartlegge de viktigste hindringene for kvinners deltakelse i reindriffts næringen, samt foreslå tiltak både på kort og lang sikt. I forbindelse med gruppens arbeid ble det også gjennomført en evaluering av de kvinnerrettede midlene over reindrifftsavtalen. Arbeidsgruppen la frem sin rapport 22. 11.2004.

Arbeidsgruppen har tatt for seg en del av de mest sentrale utfordringene knyttet til kvinnes situasjon i næringen. Videre har de kommet med forslag til tiltak og hvilke problemstillinger det bør jobbes videre med. I rapporten er det for øvrig poengtert at kvinner i reindrifften ikke er noen

homogen gruppe, men varierer i alder, tilknytning til lønnsarbeid og reindriften. Blant kvinner med tilknytning til næringen er det tre målgrupper: kvinner som arbeider full tid i næringen, kvinner som er deltidsarbeidende i og utenfor næringen, og unge kvinner som kan tenke seg næringen som en fremtidig arbeidsplass. Eventuelle tiltak må derfor differensieres i forhold til målgruppene. Tiltakene som foreslås retter seg både mot næringen selv og departementet/forvaltningen, og spenner over et vidt spekter. Det er bl.a. foreslått tiltak for å påvirke holdninger innenfor næring/forvaltning, tiltak i forhold til reindrifftsloven, reindrifftsavtalen og de økonomiske virkemidlene, rekrutteringstiltak, spørsmål av skatte- og avgiftsrettslige forhold, velferdsordninger og kjønnsrepresentasjon i styrer og offentlig forvaltning.

Oppfølgingen av rapporten og det videre arbeid med likestilling innenfor reindriften vil bli prioritert i tiden fremover. For noen tiltak vil det imidlertid kunne ta noe tid før det kan være aktuelt å innføre endringer. Dette har sin årsak i at visse typer økonomiske tiltak må vurderes nærmere både i forhold til forventet effekt og andre mål innenfor reindriftpolitikken. Slike spørsmål har ikke arbeidsgruppen hatt anledning til å vurdere.

Ved årets reindrifftsavtale ble rapporten fra arbeidsgruppen presentert og debattert. Under forhandlingene ble det enighet om å utbetale et høyere driftstilskudd til de driftsenheter der kvinner står som enkeltinnehavere. Også ordningen med avsetning til kvinnerettede tilskudd ble videreført. Her er det imidlertid tatt initiativ til å endre innretningen av midlene slik som foreslått i arbeidsgruppens rapport.

Også ved neste års reindrifftsforhandlinger vil likestillingsproblematikken stå på dagsorden. For øvrig vil partene i forhandlingene legge frem en statusrapport med en beskrivelse av hvordan man i løpet av siste året har arbeidet med likestillingsperspektivet utenfor reindrifftsavtalens virkemidler og rammer.

4.6 Sikring av reindrifftsarealer

Reindrift er en svært arealkrevende næring, både på grunn av marginale beiteområder og på grunn av reinens behov for ulike sesongbeiter og flytteveier mellom dem. Menneskelig virksomhet i reinbeiteland kommer i tillegg til den naturlige

forstyrrelsen fra blant annet rovvilt som reinen alltid har måttet leve med.

Inngrep og forstyrrelser innenfor reinbeiteområdene har akselerert de siste tiårene. Dette har ført til varig reduksjon av arealer som reindriften har til rådighet, og til økte forstyrrelser. På bakgrunn av dette er det et behov for å få et styrket vern av reindrifftsarealer, og da særlig de arealene som er avgjørende for en bærekraftig reindrift. Reindrifftsforvaltningen har som prioritert oppgave å utarbeide en metode for å lokalisere disse arealene, og utarbeide en verdiklassifisering på allerede eksisterende arealbrukskart. Arealbrukskartene er distriktsvise digitale kart, og dekker samtlige reinbeitedistrikter i Norge. Kartene inneholder ulike arealbrukstema, herunder årstidsbeiter, trekk- og flyttleier, gjerder og anlegg.

Det er sentralt at reindriften deltar i forbindelse med utarbeidelsen av verdiklassifiseringen. Videre er det viktig at disse kartene ikke blir brukt mot reindriften ved at områder som klassifiseres til lav verdi blir oppfattet som frigitte fra reindriften. Kartene bør derimot være viktige bidrag i kommunale- og fylkeskommunale planprosesser ved at de synliggjør reindriffts bruk av arealene, og at man om mulig får styrt nødvendige tiltak til områder som medfører mindre konsekvenser for reindriften.

Plan- og bygningsloven er det viktigste virkemidlet for å sikre ressursgrunnlaget i reindriften. Dagens lov avgrensner imidlertid reindriffts rolle til å være høringsinstans og innsigelsesmyndighet i forhold til kommuneplanens arealdel, reguleringsplaner og andre arealsaker. Distriktsstyrene i berørte reinbeitedistrikter er høringsinstans, mens områdestyrene er innsigelsesmyndighet i plansaker.

Ved fremtidige endringer av loven er det sentralt at plan- og bygningsloven videreutvikles til et verktøy som i sterkere grad synliggjør og ivaretar reindriffts behov og interesser i de ulike planprosessene.

Det er en stor utfordring å skape forståelse for reindriffts arealbehov og de konsekvenser ulike tiltak kan få i forhold til reindriften. Bedre forståelse skapes bl.a. gjennom kommunikasjon med berørte interesser, det være seg både offentlige og private interesser. Reindriften må selv ta aktiv del i dette arbeidet og delta på de arenaer hvor premissene for bruken av arealene blir drøftet og fastlagt. Videre er det sentralt at ulike inngreps virkning innenfor reinbeiteland blir dokumentert gjennom forskning.

En ny utfordring i forhold til arealforvaltning

innenfor reindrifftsområdene er planlegging og etablering av nye vindmølleparker. Det er et mål for Regjeringen at denne utbyggingen skjer på en bærekraftig måte, og i et helhetlig perspektiv hvor også hensynet til andre areal- og samfunnsinteresser ivaretas. Vindkraftprosjekter vil trolig få konsekvenser i langt flere reinbeitedistrikter enn de som berøres direkte av tiltaket. Bakgrunnen for dette er reindrifftsens nomadiske driftsform, med sesongmessige flyttinger mellom årstidsbeitene. Hvor store negative konsekvenser etablering av en vindmøllepark har for reinen og for reindrifften er imidlertid usikkert. Per i dag foreligger det få undersøkelser på dette området, og de undersøkelsene som er gjennomført er divergerende i sine konklusjoner.

Reindrifftsutøverne har som urfolk et rettslig vern mot vesentlige inngrep i reinbeiteland. Dette følger både av folkeretten og av norsk rett. I St.meld. nr. 33 (2001-2002) – *Tilleggsmeldingen om samepolitikken*, understreker Regjeringen behovet for at vernet av reindrifftsens arealer styrkes. Dagens regler for behandling av vindkraftprosjekter innebærer en grundig vurdering av enkeltprosjekter etter energiloven og KU-bestemmelsene i plan- og bygningsloven, og gir således et godt grunnlag for å vurdere konsekvensene av det enkelte prosjekt. Derimot gir ikke dagens behandlingsform tilsvarende grunnlag for en helhetlig vurdering av de samlede effektene av utbyggingsplanene. I St.meld. nr. 11 (2004-2005) Om Sametingets virksomhet i 2003, står det at det er et mål for Regjeringen at vindkraftutbyggingen skjer på en bærekraftig måte og i et helhetlig perspektiv hvor også hensynet til andre areal- og samfunnsinteresser ivaretas på en god måte. Det sies videre at Regjeringen i denne sammenheng ønsker å etablere et system for en tematisk konfliktvurdering for bl.a. reindrifften, av meldte og konsekvensutredede vindkraftprosjekter, samt utarbeide retnings-

linjer for planlegging og lokalisering av vindkraftanlegg.

I oppfølgingen av stortingsmeldingen har Olje- og energidepartementet ansvaret for arbeidet med den tematiske konfliktvurderingen, mens Miljøverndepartementet har ansvaret for arbeidet med retningslinjene. Landbruks- og matdepartementet deltar i dette arbeidet. Det påpekes at de nevnte tiltak vil bidra til å avklare virkningene av vindkraftprosjektene, og sørge for hensiktsmessige prosesser som gjør at man kan redusere mulige negative virkninger for reindrifften.

Det påpekes for øvrig at det er en rekke juridiske styringsverktøy ved siden av plan- og bygningsloven og energiloven som regulerer arealbruken, og som virker inn på utøvelsen av reindrifften. Herunder nevnes naturvernloven, fjelloven og lov om statens umatrikulerte grunn i Finnmark.

4.7 Grenseoverskridende reidrift mellom Norge og Sverige

Landbruks- og matdepartementet har oversendt Stortinget Ot. prp. nr. 75 Om lov om endringer i lov 9. juni 1972 om reinbeiting i henhold til konvensjon mellom Norge og Sverige om reinbeite. I proposisjonen foreslår departementet å videreføre dagens forvaltningssystem i henhold til konvensjon av 9. februar 1972 mellom Norge og Sverige om reinbeite.

Loven er ment å være en midlertidig regulering av svensk reinbeiting i Norge. Departementet ser behovet for en ny konvensjon om reinbeite, og er innstilt på å videreføre konvensjonsforhandlingene med svenske myndigheter. Man vil derfor opprettholde kontakten med svenske myndigheter med sikte på å komme til enighet om en ny konvensjon.

5 Nærmere om reindrifftsavtalen

5.1 Avtaleperiode

Den reindrifftsavtalen som nå er fremforhandlet vil tre i kraft 1. juli 2005 og gjelde fram til 30. juni 2006. Årets forhandlinger om avtalens økonomiske ramme og fordelingen av den gjelder budsjettåret 2006. Bevilgningene innarbeides i statsbudsjettet på ordinær måte gjennom St prp nr 1 (2005-2006) *Landbruks- og matdepartementet*. Stortingsproposisjonen om reindrifftsavtalen fremmes som tidligere for behandling i vårsesjonen.

5.2 Priser

Det tollbaserte importvernet skal, innenfor de rammer som Norges forpliktelser i henhold til WTO-avtalen setter, praktiseres på en måte som sikrer reindrifftsneringen et rimelig vern mot konkurrerende import. Etter samråd med Reindrifftsens importutvalg, kan Landbruks- og matdepartementet ved Statens landbruksforvaltning fastsette *kvoter* for reinkjøtt og/eller levende rein for slakting som kan importeres med redusert toll.

Ved fastsettelse av importbestemmelsene for reinkjøtt har Landbruks- og matdepartementet lagt til grunn at tollsatsene innenfor importkvotene i perioden 01.07.04 – 30.06.05 skal fastsettes slik at importprisen inkl. toll utgjør minimum 60 kroner per kg for helt slakt. Denne ordningen med fastsatt minstepris på 60 kroner per kg vil bli videreført for perioden 01.07.05 – 30.06.06.

Lagersituasjonen og markedssituasjonen for reinkjøtt driftsåret 2004/2005 tilsa at det ikke var behov for å supplere norsk produksjon med import av reinkjøtt. På bakgrunn av dette, besluttet Statens landbruksforvaltning i samråd med Reindrifftsens importutvalg, ikke å legge ut noen importkvote med redusert toll for reinkjøtt og levende rein til slakting, verken høsten 2004 eller våren 2005.

5.3 Utviklings- og investeringstiltak

Det ble for avtaleperioden 2004/2005 gitt en ordinær bevilgning til Reindrifftsens Utviklingsfond (RUF) på 33,5 mill kroner. For avtaleåret 2005/2006 foreslås en økning av bevilgningen på 0,8 mill kroner til 34,3 mill kroner.

Partene er enige om å avsette 4,5 mill kroner til forskning og veiledning i 2005. Dette er tilsvarende bevilgning som for 2004. Midlene fordeles av et eget forskningsstyre oppnevnt av avtalepartene. Reindrifftsens strategiske plan for forskning og formidling i reindrifften for perioden 2002-2005 danner grunnlag for styrets prioriteringer. I tillegg kan også styret utlyse forskningsoppdrag etter behov. I den forbindelse vises det til avtaleforhandlingene hvor avtalepartene ble enige om at søknader som har som formål å sikre en mer forutsigbar og en bedre markedssituasjon for reinkjøtt skal prioriteres. Det ble vist til at bakgrunnen for denne prioriteringen ligger i den svært varierende markedssituasjonen for reinkjøtt de siste år, samt at reindrifftsutøverne ikke har fått slaktet ønsket mengde. I forkant av styrets behandling av søknadene, skal søknadene som tidligere, kvalitetsvurderes av Norges forskningsråd.

Det har de senere år vært avsatt midler fra RUF til Samisk utviklingsfond (SUF) for å støtte opp under kombinasjonsnæringer hvor reindrifft inngår. Formålet med overføringen fra RUF til SUF er å øke den reelle verdiskapingen i tilknytning til reindrifftsneringen. Midlene skal brukes til å støtte kombinasjonsnæringer der reindrifft inngår. Midlene skal primært brukes til støtte og utvikling av binæringer i reindrifften. Overføringen er som tidligere år 2,0 mill kroner.

Avsetningen til konfliktforebyggende tiltak er lagt inn med 1,0 mill kroner for 2005. Dette er tilsvarende bevilgning som i Reindrifftsavtalen 2004/2005. I Forskrift om tilskudd til konfliktforebyggende tiltak i forholdet mellom reindrifft og jordbruk, er administrasjonen og avgjørelsesmyndigheten lagt til Innovasjon Norge, avd Troms, og med Landbruks- og matdepartementet som klageinstans.

Partene ble enige om å sette av 7,7 mill kroner over RUF til verdiskapingsprogrammet for reindriften. Bevilgningen dekker også kostnader til administrasjon av ordningen i Innovasjon Norge, og innebærer et uendret aktivitetsnivå. Med bakgrunn i til tider en vanskelig markedssituasjon i reindriften, skal VSP-rein prioritere søknader om markeds- og salgsfremmende tiltak.

Partene er videre enige om å sette av inntil 6,0 mill kroner over RUF til innløsning av driftsenheter og andre strukturtiltak i distrikter med behov for tiltak for tilpasning av antall driftsenheter og reintall. Dette er en reduksjon på 4 mill kroner i forhold til Reindrifftsavtalen 2004/2005.

Avtalepartene er enige om at det er viktig å sette av midler til kvinnerettede tiltak under reindrifftsavtalen. Imidlertid er det en klar forutsetning at midlene benyttes langt mer målrettet enn i dag, og at anbefalingene i evalueringsrapporten i forhold til denne ordningen blir fulgt opp. Det skal utarbeides en ny strategi for bruken av disse midlene. Avsetningen til kvinnerettede tiltak er videreført med 1 mill kroner.

Partene er enige om en videreføring av fagbrevordningen med en avsetning på 2,0 mill kroner. Reindrifftsforvaltningen utbetaler bevilgningen på grunnlag av oversendt årsrapport, og revisorgodkjent regnskap for siste driftsår, samt budsjett og planer for 2005/2006. Kontingentinntekter og eventuelle tilskudd/refusjoner/inntekter fra andre institusjoner/departement skal spesifiseres både i regnskap og budsjett. Lærlingordningen har virket i tre avtaleår og partene er enige om å sette av 200.000 kroner til evaluering av ordningen. Evalueringen skal koordineres av Reindrifftsforvaltningen Alta, og være ferdigstilt innen 1. november 2005. Som ledd i arbeidet med å styrke kvinnes stilling i reindriften, er partene enige om at det gis føringer overfor opplæringskontoret om at kvinner skal prioriteres både blant lærlinger og instruktører.

Partene er enige om å videreføre en avsetning på 3,0 mill kroner til markedsføring av reinkjøtt. Hvilke tiltak som skal prioriteres må vurderes ut i fra den til enhver tid gjeldende markedssituasjon. I den forbindelse vil det etablerte Kontaktforumet for reinkjøttomsetning være en sentral aktør i forhold til å foreslå prioriterte tiltak. Reindrifftsforvaltningen i Alta disponerer og koordinerer bruken av markedsføringsmidlene.

For øvrig kan fondets midler nyttes til:

- kjøp av livdyr,
- gjeterhytter og øvrige reindrifftsanlegg, herunder gjerder og slakteanlegg,

- støtte ved omfattende tap av rein i ulykker,
- utdanningsstipend,
- ekstra driftskostnader til reindrifftsstilbud i barnehager,
- tidligpensjon,
- avløserordning ved svangerskap,
- markedsfremmende tiltak,
- sikring av reindriffts beiterett,
- andre praktiske tiltak innenfor reindriften, herunder transport av rein,
- andre faglige tiltak til fremme for reindriften, herunder veiledning, kursvirksomhet, beitegranskning, planlegging og avlstilltak,
- utvikling av binæringer og til formål av generell kulturell betydning for reindrifftsamene,
- refusjon av dokumenterte utgifter, til deltaelse på kurs/etterutdanning og lignende for reindrifftsutøvere,
- 1-2 dagers kompetansegivende kurs/etterutdanning,
- konfliktforebyggende tiltak by-rein.

I forhold til følgende ordninger innføres et generelt vilkår om at driftsenhetsinnehaveren/driftenhetsinnehaverne må vise til en salgsinntekt ekskl. merverdiavgift fra salg av reinkjøtt på minimum 50.000 kroner for at tilskudd kan innvilges:

- Tilskudd til gjeterhytter og andre reindrifftsanlegg.
- Utdanningsstipend.
- Refusjon av kursavgift.

Når det gjelder tilskudd til gjeterhytter og andre reindrifftsanlegg, er satsen for slakteanlegg som klart er skilt fra øvrige anlegg justert fra 80% av tilskuddsgrunnlaget til 50% av tilskuddsgrunnlaget. Videre er kretsen av personer som i dag er søknadsberettiget til utdanningsstipend redusert ved at utdanningsstipend kun kan innvilges til inneha(e) av driftsenhet, ektefelle og deres barn.

5.4 Organisasjonstilskudd

De store utfordringene reindrifftsnaeringen står overfor fordrer en aktiv deltagelse fra naeringen selv. Bevilgningen til organisasjonstilskudd økes med 100.000 kroner fra 5,8 mill kroner til 5,9 mill kroner. Økningen er øremerket til NRLs ledelse av Kontaktforumet for reinkjøttomsetning, herunder til finansiering av møter i forumet. Ordningen med HMS tiltak i reindriften videreføres med en øremerket bevilgning på 200.000 kroner. I for-

bindelse med dette arbeidet forutsettes en egenandel på 10% fra brukerne av tjenesten. Tilskudd utbetales kvartalsvis på grunnlag av oversendt årsrapport og revisorgodkjent regnskap for siste driftsår, samt budsjett og planer for 2006. Kontingentinntekter og eventuelle tilskudd/refusjoner/inntekter fra andre institusjoner/departementer skal spesifiseres både i regnskap og budsjett. Når det gjelder Kontaktforumets arbeid, skal NRL rapportere særskilt i forhold til dette arbeidet, herunder planer for 2006.

5.5 Velferdsordninger

Bevilgningen til folketrygdordningen opprettholdes med 1,2 mill kroner for kommende avtaleperiode. Ordningen innebærer at den enkelte reineier skal betale en avgift til Folketrygden som tilsvarende avgiften for lønnsinntakere (7,8%). Differansen mellom denne avgiften og avgiften for private næringsdrivende (10,7%) blir da finansiert over reindrifftsavtalen. Bevilgningen beregnes ut fra pensjonsgivende inntekt i næringen, og midlene overføres sentralt til Folketrygden.

Bevilgningen til sykepengeordningen videreføres uendret med 0,6 mill kroner i avtaleperioden 2005/2006. Den kollektive innbetalingen over reindrifftsavtalen til sykepengeordningen dekker tilleggspremien for økte sykepenger – fra 65% til 100% av inntektsgrunnlaget for sykdom utover 16 dager. Også fødselspenger dekkes med 100% av inntektsgrunnlaget. Bevilgningen beregnes ut fra samlet næringsinntekt for de reineiere som inngår i ordningen. Midlene overføres sentralt til Folketrygden.

Ordningen med tidligpensjon videreføres, men med den endring at satsen for enbrukere justeres fra 85.000 kroner til 90.000 kroner, og for tobrukere fra 136.000 kroner til 144.000 kroner. Ordningen finansieres over Reindrifftsens utviklingsfond, jfr pkt 5.3.

Særskilt tilskudd for leid hjelp ved svangerskap videreføres. Tilskuddet skal bidra til å styrke stillingen til reindrifftskvinnene. Tilskudd for leid hjelp ved svangerskap forvaltes av Reindrifftsforvaltningen og finansieres over RUF.

Over organisasjonstilskuddet er det øremerket 200.000 kroner til organisering og drift av HMS tiltak for reindriffts-næringen, jfr pkt 5.4. Tildelingen forutsetter en egenandel på 10 % fra brukerne av tjenesten. NRL skal årlig rapportere i forhold til bruken av midlene.

5.6 Kostnadssenkende og direkte tilskudd

Det ble for avtaleåret 2004/2005 bevilget 53,9 mill kroner etter vedtatt budsjett til ulike kostnadssenkende tilskudd, kapittel 1151 post 75. For avtaleperioden 2005/2006 foreslås bevilgningen til kostnadssenkende og direkte tilskudd redusert med 3,4 mill kroner til 50,5 mill kroner.

Bevilgningen er beregnet å dekke kostnadene ved ordningene som gjelder slaktesesongen 2005/2006. Nedenfor følger en omtale av fordelingen på underpostene for kommende avtaleperiode, samt en omtale av endringer i ordningene.

Det avsettes 8,0 mill kroner til ordningen med distriktstilskudd. Dette er en reduksjon på 2,0 mill kroner i forhold til Reindrifftsavtalen 2004/2005. Satsen til administrasjon, planlegging og ressursforvaltning til reinbeitedistriktene, herunder Trollheimen, ytes med et fast grunnbeløp på 20.000 kroner per distrikt. Dette er en økning av satsen på 10.000 kroner i forhold til Reindrifftsavtalen 2004/2005. Ved en sammenslåing av distrikter økes grunnbeløpet i forhold til antall distrikter som blir sammenslått, avgrenset til to år etter sammenslåingen. Økningen har sammenheng med bl.a. distriktenes ivaretagelse av arealinteressene. Her vises det til at mindre distrikter har tilsvarende arbeidsoppgaver som de store, men har tidligere fått langt mindre tilskudd.

Videre settes det variable tilskuddet per driftsenhet til 12.000 kroner. Dette er en reduksjon på 8000 kroner i forhold til reindrifftsavtalen 2004/2005. For distrikt 17/18 i Øst-Finnmark reinbeiteområde, 30A, 30B og 30C i Vest-Finnmark reinbeiteområde, Femunden reinbeitedistrikt og for tamreinlagene opprettholdes satsene for tilskudd til administrasjon, planlegging og ressursforvaltning som i Reindrifftsavtalen 2004/2005. Tilsvarende opprettholdes særskilt tilskudd for Trollheimen.

For at tilskudd til distrikter skal kunne innvilges, må det i distriktet utøves en reindrift som er i samsvar med de til enhver tid gjeldende lover og forskrifter for næringen, herunder pålagte tellinger og bestemmelser knyttet til oppfølging av lovlig fattede vedtak om høyeste reintall.

Når det gjelder tilskudd til driftsenheter og tamreinlag, må følgende vilkår være oppfylt for at tilskudd skal kunne innvilges:

- Driftsenheten må i utgangspunktet ha under 600 rein. Imidlertid kan driftsenheter med mer enn 600 rein motta tilskudd dersom følgende krav er oppfylt:

- i. Driftsenheten må ha under fastsatt høyeste reintall per 31. mars inneværende driftsår. Avgang av rein som overstiger disse grensene ved siste pålagte telling i driftsåret, må dokumenteres og godkjennes av reindrifftsagronomen.
  - ii. Det er fastsatt et øvre reintall per distrikt, og distriktet samlet holder seg innenfor dette reintallet.
  - iii. Det er inngått en bindende avtale mellom reindrifftsforvaltningen og samtlige driftsenhetsinnehavere i distriktet om en reduksjonsplan for en tilpassing av reintallet innen fastsatt frist. En slik avtale skal utarbeides i henhold til Reindrifftssjefens retningslinjer.
- Driftsenhetsinnehaveren må ikke motta alderspensjon etter folketrykdslovens regler per 31. mars inneværende driftsår. For felles driftsenhet og/eller driftsenhet som er berettiget til ektefelle tillegg, gjelder dette yngste ektefelle.
  - Driftsenheten/tamreinlaget må utøve en reindrifft som er i samsvar med de til enhver tid gjeldende lover og forskrifter for næringen, herunder pålagte tellinger og bestemmelser knyttet til oppfølging av lovlig fattede vedtak om høyeste reintall.
  - Driftsenhetsinnehaveren/drifftsenshetsinnehaverne må vise til en salgsinntekt ekskl. merverdiavgift fra salg av reinkjøtt på minimum 50.000 kroner.

Det gjøres følgende avsetninger til tilskudd til driftsenheter og tamreinlag:

Det avsettes 19,5 mill kroner til ordningen med produksjonspremie. Driftsenhetens produksjonspremie videreføres med 25% av avgiftspliktig salg av kjøtt og andre avgiftspliktige næringsinntekter fra rein tilhørende alle reineierne i driftsenheten. Ved salg av livdyr beregnes det produksjonspremie bare i de tilfeller hvor kjøperen oppfyller vilkårene for å kunne innvilges livdyrlån etter Forskrift for Reindrifftens Utviklingsfond. Avgiftsfrie inntekter, samt annet salg av livdyr inngår ikke som grunnlag for beregningen av produksjonspremien. Det utbetales ikke produksjonspremie for avgiftspliktig inntekt som overstiger 400.000 kroner per driftsenhet og 1.000.000 kroner per tamreinlag. Produksjonspremien utbetales til driftsenhetsinnehaveren. Driftsenhetsinnehaveren har ansvaret for å oversende næringsoppgavene fra reneierne som er regis-

trert under driftsenheten innen fastsatt frist. For tamreinlagene vil årsregnskapene danne grunnlaget for beregningen av produksjonspremien.

Det avsettes 6,0 mill kroner til ordningen med kalveslaktetilskudd. Satsen for tilskuddet videreføres med 150 kroner per kalv. Kalveslaktetilskuddet avgrenses til å gjelde slakt i perioden fra 15.08.05 – 31.12.05 for å stimulere til størst mulig høstslakting.

Det avsettes 5,0 mill kroner til ordningen med tidligslaktetilskudd for rein i Vest-Finnmark, Øst-Finnmark og Troms reinbeiteområder. Satsene fra driftsåret 2004/2005 opprettholdes med 10 kroner per kg slakt for rein som tas ut til slaktedyr innenfor sommerbeitedistriktene og innenfor lovlig beitetid. Ved uttak av slaktedyr etter 10. oktober og frem til 31. desember ytes et tilskudd med 5 kroner per kg slakt. Det forutsettes at slaktinngen har funnet sted før innflytting på vinterbeite.

Det avsettes 5,5 mill kroner til ordningen med driftstilskudd. Driftstilskuddet utbetales med en sats på 10.000 kroner per driftsenhet i samtlige reinbeiteområder. I de driftsenheter kvinner står som enkeltinnehavere og/eller driftsenhetsinnehaveren er under 30 år per 1.1.2006, utbetales det et driftstilskudd på 25.000 kroner.

Ordningen med tilskudd ved overdragelse av driftsenhet til ungdom under 30 år videreføres med 30.000 kroner per driftsenhet. Tilskuddet gis de tre første årene etter overdragelsen. Etablerte driftsenheter med vilkår om tidsbegrensning-begrunnet i generasjonsovergang, omfattes ikke av ordningen.

Det avsettes 3,0 mill kroner til ordningen med ektefelle tillegg. Som et ledd i en kvinne- og familiepolitikk utbetales det et ekstra driftstilskudd med en sats på 25.000 kroner til de driftsenhetene hvor begge ektefellene utøver aktiv reindrifft. Et slikt tilskudd faller bort dersom en av ektefellene ved siste ligningsoppgjør har mer enn 150.000 kroner i brutto inntekt utenom reindrifften.

Det avsettes 2,5 mill kroner til tilskudd for frakt av slakteskrotter fra slakteanlegg til fryseanlegg.

Det avsettes 1,0 mill kroner til slaktetilskudd til sesongslakterier, helårsslakterier og mobile slakteanlegg. Satsen for tilskuddet er 3 kroner per kg rapportert slakt. Tilskuddet har som formål å kompensere for kostnader til kjøttkontrollavgift for de slakteriene som ikke omfattes av omstillingstøtten, samt å stimulere til økt slakting ved mindre feltslakteeanlegg.

6 Radioaktivitet

6.1 Innledning

Statens dekning av kostnader som en følge av radioaktivt nedfall etter Tsjernobyl-ulykken har som prinsipielt utgangspunkt det vedtak som Regjeringen fattet om økonomisk skadesløshet 31. juli 1986.

Den endelige dekningen av disse kostnadene har vært gjort etterskuddsvis, men det har de siste årene vært gitt en disposisjonsbevilgning for å gi en foreløpig dekning av kostnadene ved gjennomføringen av tiltakene, inntil den endelige finansieringen kan avklares.

6.2 Finansieringsbehov

For slaktesesongen 2003/2004 var det 6.725.946 kroner til disposisjon. Forbruket var på 3.765.375

kroner. Disposisjonsbevilgningen for sesongen 2004/2005 var på 4,5 mill kroner, slik at det disponible beløpet for sesongen 2004/2005 var på 7.460.571 kroner, inkludert overført beløp.

6.3 Tiltak i slaktesesongen 2005/2006

Departementet vil, i tråd med tidligere praksis, foreslå at det avsettes en disposisjonsbevilgning for å finansiere iverksetting av en tiltakspakke for slaktesesongen 2004/2005. Kostnadene den enkelte slaktesesong er vanskelig å anslå i forkant. De vil variere etter blant annet forekomsten av sopp. Departementet foreslår en bevilgning på 3,5 mill kroner.

7 Endringer i statsbudsjettet for 2005

I samsvar med St prp nr 1 (2004-2005) har Stortinget vedtatt bevilgninger over kapittel 1151 *Til gjennomføring av reindrifftsavtalen* med i alt 95 mill kroner. Den nye avtalen har en ramme på 92,5 mill kroner. Foruten forslag om en disposisjonsbevilgning på 3,5 mill kroner til dekning av tiltak mot radioaktivitet, vil alle budsjettmessige endringer og omdisponeringer som følge av ny avtale først gis virkning fra kommende budsjettår, dvs 2006 for dette oppgjøret. Forslaget til budsjett for 2006 med fordelingen av reindrifftsavtalens ramme på de ulike postene legges fram for Stortinget i

forbindelse med ordinær budsjettbehandling gjennom St prp nr 1.

Landbruks- og matdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om reindrifftsavtalen 2005/2006, om dekning av kostnader vedrørende radioaktivitet i reinkjøtt, og om endringer i statsbudsjettet for 2005 m.m..

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om reindrifftsavtalen 2005/2006, om dekning av kostnader vedrørende radioaktivitet i reinkjøtt, og om endringer i statsbudsjettet for 2005 m.m. i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til vedtak om reindrifftsavtalen 2005/2006, om dekning av kostnader vedrørende radioaktivitet i reinkjøtt, og om endringer i statsbudsjettet for 2005 m.m.

I

I statsbudsjettet for 2005 gjøres følgende endringer:

Utgifter:

Kap.	Post	Formål	Kroner
1151		Til gjennomføring av Reindrifftsavtalen:	
	82	(Ny) Kostnader vedrørende radioaktivitet i reinkjøtt bevilges med	3 500 000

II

Stortinget gir Landbruks- og matdepartementet fullmakt til å iverksette tiltak i henhold til den inngåtte reindrifftsavtalen, som er knyttet til bevilgninger i 2006.

Vedlegg 1**Reindrifftsavtale 1. juli 2005 – 30. juni 2006**

I henhold til Hovedavtalen for reindrifftsneringen av 26. februar 1993, har Landbruksdepartementet og Norske Reindrifftsamers Landsforbund inngått følgende reindrifftsavtale for driftsåret 2005/2006, gjeldende fra 1. juli 2005 til 30. juni 2006.

1 Økonomisk ramme**1.1 Bevilgninger over Statsbudsjettet**

Det foreslås at rammen for bevilgningene over Statsbudsjettet for reindrifftsavtalen 2005/2006 settes til 92,5 mill kroner, eksklusive midler til tiltak mot radioaktivitet. Dette tilsvarer en reduksjon på 2,5 mill kroner i forhold til Reindrifftsavtalen 2004/2005 etter vedtatt budsjett for 2005.

1.2 Priser

Det fastsettes ikke målpris for reinkjøtt i slaktese-songen 2005/2006.

2 Reindrifftsavtalens bevilgninger følger kalenderåret

Årets forhandlinger om avtalens økonomiske ramme og fordelingen av den gjelder budsjettåret 2006. Bevilgningene innarbeides i statsbudsjettet på ordinær måte gjennom St prp nr 1 (2005-2006) *Landbruks- og matdepartementet*. Stortingsproposisjonen om reindrifftsavtalen fremmes som tidligere for behandling i vårsesjonen. Det forutsettes at Stortinget i sin behandling av proposisjonen gir Landbruks- og matdepartementet fullmakt til å iverksette tiltak i henhold til den inngåtte reindrifftsavtalen, og som er knyttet til bevilgninger i 2006.

3 Utviklings- og investeringstiltak

Bevilgningen til Reindrifftsens Utviklingsfond settes for Reindrifftsavtalen 2005/2006 til 34,3 mill

kroner mot 33,5 mill kroner i avtalen for 2004/2005.

Fra Reindrifftsens Utviklingsfond gjøres følgende avsetninger:

- 4,5 mill kroner til forskning og veiledning for 2005,
- 2,0 mill kroner til Samisk Utviklingsfond for støtte til og utvikling av binæringer i reindrifften,
- 1,0 mill kroner til konfliktforebyggende tiltak for 2005,
- 7,7 mill kroner til Verdiskapingsprogram for reindrifft,
- Inntil 6,0 mill kroner til innløsning av driftsenheter og andre strukturtiltak i distrikter med behov for tiltak for tilpasning av antall driftsenheter og reintall,
- 1,0 mill kroner til kvinnerettede tiltak,
- 2,2 mill kroner til fagbrevordningen i reindrifften, herunder 200.000 kroner til evaluering av ordningen,
- 3,0 mill kroner til markedstiltak.

For øvrig kan fondets midler nyttes til:

- kjøp av livdyr,
- gjeterhytter og øvrige reindrifftsanlegg, herunder gjerder og slakteanlegg,
- støtte ved omfattende tap av rein i ulykker,
- utdanningsstipend,
- ekstra driftskostnader til reindrifftstilbud i barnehager,
- tidligpensjon,
- avløserordning ved svangerskap,
- markedsfremmende tiltak,
- sikring av reindrifftsens beiterett,
- andre praktiske tiltak innenfor reindrifften, herunder transport av rein,
- andre faglige tiltak til fremme for reindrifften, herunder veiledning, kursvirksomhet, beitegranskning, planlegging og avlstilltak,
- utvikling av binæringer og til formål av generell kulturell betydning for reindrifftssamene,
- refusjon av dokumenterte utgifter, til deltagelse på kurs/etterutdanning og lignende for reindrifftsutøvere,

- 1-2 dagers kompetansegivende kurs/etterutdanning,
- konfliktforebyggende tiltak by-rein.

I forhold til følgende ordninger innføres et generelt vilkår om at driftsenhetsinnehaveren/driftsenhetsinnehaverne må vise til en salgsinntekt ekskl. merverdiavgift fra salg av reinkjøtt på minimum 50.000 kroner for at tilskudd kan innvilges:

- Tilskudd til gjeterhytter og andre reindrifftsanlegg.
- Utdanningsstipend.
- Refusjon av kursavgift.

Når det gjelder tilskudd til gjeterhytter og andre reindrifftsanlegg er satsen for slakteanlegg som klart er skilt fra øvrige anlegg justert fra 80% av tilskuddsgrunnlaget til 50% av tilskuddsgrunnlaget. Videre er kretsen av personer som i dag er søknadsberettiget til utdanningsstipend redusert ved at utdanningsstipend kun kan innvilges til inneha-ver(e) av driftsenhet, ektefelle og deres barn.

4 Kostnadssenkende og direkte tilskudd

Det bevilges 50,5 mill kroner for avtaleåret 2005/2006 til ulike direkte tilskudd, mot 53,9 mill kroner for avtalen 2004/2005.

4.1 Distriktstilskudd

For at tilskudd til distrikter skal kunne innvilges må det i distriktet utøves en reindrift som er i samsvar med de til enhver tid gjeldende lover og forskrifter for næringen, herunder pålagte tellinger og bestemmelser knyttet til oppfølging av lovlig fattede vedtak om høyeste reintall.

Det avsettes 8,0 mill kroner til ordningen med distriktstilskudd. Dette er en reduksjon på 2,0 mill kroner i forhold til Reindrifftsavtalen 2004/2005. Satsen til administrasjon, planlegging og ressursforvaltning til reinbeitedistriktene, herunder Trollheimen, ytes med et fast grunnbeløp på 20.000 kroner per distrikt. Dette er en økning av satsen på 10.000 kroner i forhold til Reindrifftsavtalen 2004/2005. Ved en sammenslåing av distrikter økes grunnbeløpet i forhold til antall distrikter som blir sammenslått, avgrenset til to år etter sammenslåingen.

Videre settes det variable tilskuddet per driftsenhet til 12.000 kroner. For distrikt 17/18 i Øst-Finnmark reinbeiteområde, 30A, 30B og 30C i

Vest-Finnmark reinbeiteområde, Femunden reinbeitedistrikt og for tamreinlagene opprettholdes satsene for tilskudd til administrasjon, planlegging og ressursforvaltning i Reindrifftsavtalen 2004/2005. Tilsvarende opprettholdes særskilt tilskudd for Trollheimen.

4.2 Tilskudd til driftsenheter og tamreinlag

For at tilskudd til driftsenheter og tamreinlag skal kunne innvilges må følgende vilkår være oppfylt:

- Driftsenheten må i utgangspunktet ha under 600 rein. Imidlertid kan driftsenheter med mer enn 600 rein motta tilskudd dersom følgende krav er oppfylt:
  - i. Driftsenheten må ha under fastsatt høyeste reintall, per 31. mars inneværende driftsår. Avgang av rein som overstiger disse grensene ved siste pålagte telling i driftsåret må dokumenteres og godkjennes av reindrifftsagronomen.
  - ii. Det er fastsatt et øvre reintall per distrikt og distriktet samlet holder seg innenfor dette reintallet.
  - iii. Det er inngått en bindende avtale mellom reindrifftsforvaltningen og samtlige driftsenhetsinnehavere i distriktet om en reduksjonsplan for en tilpassing av reintallet innen fastsatt frist. En slik avtale skal utarbeides i henhold til Reindrifftssjefens retningslinjer.
- Driftsenhetsinnehaveren må ikke motta alderspensjon etter folketrygdslovens regler per 31.mars inneværende driftsår. For felles driftsenhet og/eller driftsenhet som er berettiget til ektefelle tillegg, gjelder dette yngste ektefelle.
- Driftsenheten/tamreinlaget må utøve en reindrift som er i samsvar med de til enhver tid gjeldende lover og forskrifter for næringen, herunder pålagte tellinger og bestemmelser knyttet til oppfølging av lovlig fattede vedtak om høyeste reintall.
- Driftsenhetsinnehaveren/driftsenhetsinnehaverne må vise til en salgsinntekt ekskl. merverdiavgift fra salg av reinkjøtt på minimum 50.000 kroner.

Det gjøres følgende avsetninger til tilskudd til driftsenheter og tamreinlag:

a) Produksjonspremie:

Det avsettes 19,5 mill kroner til ordningen med produksjonspremie.

Driftsenhetens produksjonspremie bereg-

nes med 25% av avgiftspliktig salg av kjøtt og andre avgiftspliktige næringsinntekter fra rein tilhørende alle reieneierne i driftsenheten. Ved salg av livdyr beregnes det produksjonspremie bare i de tilfeller hvor kjøperen oppfyller vilkårene for å kunne innvilges livdyrlån etter Forskrift for Reindriftens Utviklingsfond. Avgiftsfrie inntekter, samt annet salg av livdyr inngår ikke som grunnlag for beregningen av produksjonspremien.

Det utbetales ikke produksjonspremie for avgiftspliktig inntekt som overstiger 400.000 kroner per driftsenhet og 1.000.000 kroner per tamreinlag.

Produksjonspremien utbetales til driftsenhetsinnehaveren.

Driftsenhetsinnehaveren har ansvaret for å oversende næringsoppgavene fra reieneierne som er registrert under driftsenheten innen fastsatt frist.

For tamreinlagene vil årsregnskapene danne grunnlaget for beregningen av produksjonspremien.

b) Kalveslaktetilskudd:

Det avsettes 6,0 mill kroner til ordningen med kalveslaktetilskudd. Satsen for tilskuddet videreføres med 150 kroner per kalv. Kalveslaktetilskuddet avgrenses til å gjelde slakt i perioden fra 15.08.05 – 31.12.05.

c) Tidligslaktetilskudd i Finnmark og Troms:

Det avsettes 5,0 mill kroner til ordningen med tidligslaktetilskudd for rein i Vest-Finnmark, Øst-Finnmark og Troms reinbeiteområder. Satsene fra driftsåret 2004/2005 opprettholdes.

d) Driftstilskudd:

Det avsettes 5,5 mill kroner til ordningen med driftstilskudd. Driftstilskuddet utbetales med en sats på 10.000 kroner per driftsenhet i samtlige reinbeiteområder.

I de driftsenheter kvinner står som enkeltinnehavere og/eller driftsenhetsinnehaveren er under 30 år per 1.1.2006, utbetales det et driftstilskudd på 25.000 kroner.

Ordningen med tilskudd ved overdragelse av driftsenhet til ungdom under 30 år videreføres med 30.000 kroner per driftsenhet. Tilskuddet gis de tre første årene etter overdragelsen. Etablerte driftsenheter med vilkår om tidsbegrensning– begrunnet i generasjonsovergang, omfattes ikke av ordningen.

e) Ektefelletillegg:

Det avsettes 3,0 mill kroner til ordningen med ektefelletillegg.

Som et ledd i en kvinne- og familiepolitikk utbetales det et ekstra driftstilskudd med en sats på 25 000 kroner til de driftsenhetene hvor begge ektefellene utøver aktiv reindrift. Et slikt tilskudd faller bort dersom en av ektefellene ved siste ligningsoppgjør har mer enn 150 000 kroner i brutto inntekt utenom reindriften.

4.3 Andre tilskudd

Frakttilskudd:

Det avsettes 2,5 mill kroner til tilskudd for frakt av slakteskrotter fra slakteanlegg til fryseanlegg.

Slaktetilskudd til feltslakterier og mobile slakteanlegg:

Det avsettes 1,0 mill kroner til slaktetilskudd til sesongslakterier, helårsslakterier og mobile slakteanlegg. Satsen for tilskuddet er 3 kroner per kg rapportert slakt.

Tilskuddet har som formål å kompensere for kostnader til kjøttkontrollavgift for de slakteriene som ikke omfattes av omstillingstøtten, samt å stimulere til økt slakting ved mindre feltslakteeanlegg.

5 Velferdsordninger

Det bevilges 1,8 mill kroner til velferdsordningene i reindriften utenom tidligpensjonsordningen.

5.1 Tidligpensjon i reindriften

Ordningen med tidligpensjon videreføres, men med den endring at satsen for enbruker justeres fra 85.000 kroner til 90.000 kroner, og for tobruker fra 136.000 kroner til 144.000 kroner. Ordningen finansieres over Reindriftens Utviklingsfond, jfr. pkt. 3 foran.

5.2 Medlemsavgift til Folketrygden

Reindriftsutøverne skal betale avgift til Folketrygden etter samme sats som lønsmottakere. Til dekning av avgift til folketrygdfondet, tilsvarende differansen til selvstendig næringsdrivende, avsettes 1,2 mill. kroner.

5.3 Sykepengeordningen

Til gjennomføring av refusjonsordningen for tilleggspremie til Folketrygden for økning av syke-

penger til 100% av pensjonsgivende inntekt fra dag 17 avsettes 0,6 mill kroner.

arbeid, skal NRL rapportere særskilt i forhold til dette arbeidet, herunder planer for 2006.

6 Organisasjonstilskudd

Bevilgningen til organisasjonstilskudd økes med 100.000 kroner fra 5,8 mill kroner til 5,9 mill kroner. Økningen er en øremerket bevilgning til NRLs ledelse av Kontaktforumet for reinkjøttomsetning, herunder til finansiering av møter i forumet.

Ordningen med HMS tiltak i reindriften videreføres med en øremerket bevilgning på 200.000 kroner. I forbindelse med dette arbeidet forutsettes en egenandel på 10% fra brukerne av tjenesten.

Tilskudd utbetales kvartalsvis på grunnlag av oversendt årsrapport og revisorgodkjent regnskap for siste driftsår, samt budsjett og planer for 2006. Kontingentinntekter og eventuelle tilskudd/refusjoner/inntekter fra andre institusjoner/departementer skal spesifiseres både i regnskap og budsjett. Når det gjelder Kontaktforumets

7 Importordninger

Det tollbaserte importvernet skal, innenfor de rammer som Norges forpliktelser i henhold til WTO-avtalen setter, praktiseres på en måte som sikrer reindriffts-næringen et rimelig vern mot konkurrerende import. Etter samråd med Reindriftens importutvalg kan Landbruks- og matdepartementet ved Statens landbruksforvaltning fastsette kvoter for reinkjøtt og/eller levende rein for slaktning som kan importeres med redusert toll.

8 Regelverk

Regelverket for Reindriftens Utviklingsfond og ordningene under punkt 3, fastsettes av Landbruks- og matdepartementet i samråd med Norske Reindrifftsamers Landsforbund.

Oslo, 16. februar 2005

Aslak J. Eira

Almar Sagelvmo

Vedlegg 2**Sluttprotokoll fra reindrifftsavtaleforhandlingene 2005**

Fra Norske Reindrifftsamers Landsforbund (NRL) har følgende deltatt:

Forhandlingsutvalg	Aslak J. Eira (leder) Berit Ellen G Jåma Anders Somby
Sakkyndig/rådgiver	Gaute Elvesæter Helland Ellinor Guttorm Utsi
Sekretærer	Anne Cathrine Rørholt Per M. Sara

Fra Staten har følgende deltatt:

Forhandlingsutvalg	Almar Sagelvmo (leder) Johan Ingvald Hætta Marit Myklevold
Sakkyndig/rådgiver	Solveig Nowacki (Landbruks- og matdepartementet) Sigurd Svela (Landbruks- og matdepartementet) Hans Roar Christiansen (Reindrifftsforvaltningen) Tone Seppola (Reindrifftsforvaltningen) Mikkel Ailo Gaup (Reindrifftsforvaltningen) Måret Guhttor (Kommunal- og regionaldepartementet) Jan Abrahamsen (Miljøverndepartementet)
Observatør	Brita Oskal Eira (Sametinget)
Tolk	Heika Nilsen Skum Mikkel Magnus Utsi
Sekretær	Morten Floor

Forhandlingsutvalgene er enige om en reindrifftsavtale for 2005/2006, gjeldende fra 1. juli 2005 til 30. juni 2006. Avtaletekstene er gjennomgått og undertegnet. Det er inngått følgende protokoll:

Dekning av kostnader ved tiltak som følger av radioaktiv forurensning

- a) Partene er enige om at det avsettes en disposisjonsbevilgning på 3,5 mill kroner til finansiering av kostnader vedrørende radioaktivitet i reinkjøtt i slaktesesongen 2005/2006. Disposisjonsbevilgningen utløses først når partene er enige om bestemmelser m.v. for tiltakene.
- b) Bestemmelser om tiltak for slaktesesongen 2005/2006 fastsettes i god tid før slaktesesongen skal planlegges og iverksettes.
- c) Konklusjonene fra arbeidsgruppene som ble nedsatt i forbindelse med reindrifftsavtalene for 1992 og 2002/2003 legges til grunn ved utformingen av bestemmelsene.
- d) Endelig sluttfinansiering av tiltakene for slaktesesongen 2005/2006 tas opp i forbindelse med forhandlingene om ny reindrifftsavtale for 2006/2007.

Oslo, 16. februar 2005

Aslak J. Eira

Almar Sagelvmo

Vedlegg 3**Fordeling av avtalens ramme (mill kroner)**

Tabell 3.1 Fordeling av avtalens ramme på de ulike postene (mill kroner).

Post	Benevnelse	Avtalen 2004/2005	Forslag til avtalen for 2005/2006	Differanse 2004/2005 og 2005/2006
51	Reindrifftsens Utviklingsfond	33,5	34,3	0,8
72	Organisasjonstilskudd	5,8	5,9	0,1
75	Direkte tilskudd	53,9	50,5	-3,4
79	Velferdsordninger	1,8	1,8	-
Sum	.....	95,0	92,5	-2,5

Tabell 3.2 Spesifikasjon av post 75: Kostnadssenkende og direkte tilskudd (mill kroner)

	Avtalen 2004/2005	Avtalen 2005/2006
Produksjonspremie	18,4	19,5
Kalveslaktetilskudd	5,0	6,0
Tidligslaktetilskudd	5,0	5,0
Driftstilskudd	9,0	5,5
Distriktstilskudd	10,0	8,0
Ektefelletilskudd	4,0	3,0
Frakttilskudd	1,0	2,5
Slaktetilskudd til feltslakterier og mobile slakteanlegg	1,5	1,0
Sum	53,9	50,5

